LO CAMI

DEL SOL

TRAGEDIA D' ÁNGEL GUIMERÁ

LO CAMÍ DEL SOL

ÀNGEL GUIMERÀ

Lo camí del sol

TRAGEDIA EN TRES ACTES Y EN VERS

Estrenada en lo TEATRE CATALÁ, ROMEA, la vetlla del 9 de Febrer de 1904

*

BARCELONA
Imprempta de Joseph Ortega, Sant Pau, 96.
1904

REPARTIMENT

PERSONATGES	ACTORS
OFIRIA.	D.ª Dolors Delhom.
AGAR..	» María Morera.
SEMA..	nena Pilar Santolaria.
ROGER DE FLOR. .	D. Enrich Borrás.
GUERAU D'ARENAS	» Jaume Martí.
JOAN DE NARGÓ. .	» Victoriá Oliver.
KYR MIQUELI . . .	» Amadeu Castelló.
HIRAK.	» Modest Santolaria.
DEMETRI.	» Joaquim Vinyas.
ARRÁUT	» Joan Marxuach.
KALEP.	» Iscle Soler.
SAFAR.	» Jaume Capdevila.
ARMENGOL. . . .	» Vicents Daroqui.
DALMAU.	» Joan Domenech.
ESCLERI.	» Amadeu Castelló.
PEROT.	» R. N. Gatuellas.
GIRCON..	» Jaume Virgili.
BACAHÍT.	» Agustí Antiga.
KAHEL.	» Frederich Fuentes.
MASELA	» Cassimir Ros.
SÁMIT.	nen Francisquet Garcia.
ALMAHÍ..	» Enriquet Borrás.

ALMOGÁVARS, GRECHS, ALANS Y TURCHS

Director artístich: D. Enrich Borrás

Época al comensar lo sigle XIV

Acte primer

Camí de Filadelfia. Lloch rocós. Hi ha una font en paratje no gayre visible. Al fons hi haurá 'ls enderrochs d' un castell. En la escena, sostinguda per una paretota y per dos pals clavats á terra hi haurá una mena de cobertís fet de roba vella y apedassada. A la vora y sota 'l cobertís s' hi veurán algunas caixas, sachs y farsells. Es cap al tart.

ESCENA PRIMERA

AGAR, KALEP, SAFAR, SEMA, SÁMIT y ALMAHÍ. Kalep es coix, á Safar li manca un bras y Sámit es mut. Se troban menjant asseguts á terra.

SEMA

Jo tinch més gana.

KALEP

Calla tu.

SEMA

Donéumen...
un tros més.

AGAR

Ja 'n tens prou.

SEMA

Oy que no, mare;
que jo tinch fam.

ALMAHÍ, *perque li ha pres Sámit.*

M' han pres lo pá!

KALEP

S' ho engorja
tot aquest.

(Per Sámit.)

AGAR

Te, Almahí!

(Tirantli un tros de pa.)

ALMAHÍ

Dónamel. Tira.

SEMA

A mí, á mí. Jo tinch fam!

(Al tirarli, en Sámit li ha tornat á pendre.)

ALMAHÍ

En Sámit, pare,
me l' ha pres!

SAFAR

Aquest lladre!

SEMA

Tinch fam. Déumen.

ALMAHÍ

Pa, vuy pa!

KALEP, *á Agar.*

Tréune, filla.

AGAR, *anant á una caixa.*

Teníu: l' últim!

Veyéu: no n' hi ha més.

(Ensenya 'l fons de la caixa.)

SEMA Y ALMAHÍ

Jo!

AGAR, *donant lo tros de pa á Safar.*

Fesne trossos.

KALEP

Si 'ls catalans y 'ls nostres no 's barallan
ens toca patir molt. Sort que hi ha llenguas
de que 's buscan ab rábia ja fa dias.

(Ha donat un tros de pa á Almahí y un altre á Sema. En Sámit pren lo pa á Almahí y Sema fuig perque no li prengui á n' ella.)

A aquest no! Fart!

(Per Sámit.)

SAFAR, *per l' últim tros que li queda.*

Qui 'l vol? Teníu. Ah, lladre!

(Perque al acte que 'l tira als altres en Sámit l' agafa al vol.)

AGAR

Déixal estar, ja es seu.

(Perque Safar anava á perseguir á Sámit.)

SAFAR

Te, ni una molla.

KALEP

Es clar, tot s' ha acabat. Al menys cerquéssiu
quelcom. Aqueix... el mut.

AGAR

Lo pobre Sámit!
L' altre nit lo vaig dur fins á la closa
del camp turquesch, y arrossegant hi entrárem.
Era fosch. Tots dormian. Jo vaig treure
mitj moltó, ja ho sabéu. Ell res, el pobre!

KALEP

No sé á qui surt. Empórtaten á Sema
aquesta nit.

AGAR, *acariciantla.*

Ah, no!

(Als homes.)

Estéuse vosaltres
vora 'l camí com sempre y si es qu' arrivo
fins un lloch que jo sé... ves qui 'm destorba!
Hi faré més anadas!

SAFAR

Jo 'l qu' espero
es que vingan combats.

KALEP

Sembla que jugan
á no embestirse may.

AGAR

No, que van véures
aquell dia á las planas de Serícar,
y prou be que 'ns va anar.

KALEP

Y com m' agrada
escorcollar als morts!

SAFAR

Prou, si no ho féssin
molt primer que nosaltres els que 'ls tomban.

KALEP

Sino qu' ells van per feyna, y si 's regira
quelcom s' hi sol trovar.

AGAR

A mí se 'm queda
lo fret dels morts als dits. Y quina rábia
fan els corbs y els voltors!

SAFAR

Ja 'ls esgarrían
aquets xicots.

KALEP, *á Safar, rihent.*

Potser la teva dona
voldría veure als morts com ells mateixos
las monedas li tiran á la falda.

AGAR

Ara fos!

SAFAR

Tantdebo!

AGAR

Be, y quí voldríau
vosaltres que guanyés?

KALEP

Ves qué 'ns preguntas!

SAFAR

La nostra gent, es clar.

KALEP

Turchs som nosaltres;
donchs que morin cristians.

AGAR

Sí, perque hi trovas
més monedas, ja ho sé. Donchs jo voldría
que guanyéssin sempre ells, sols perque duhen
lo capdill de més cor que hi ha á la terra.

SAFAR

Sí que 'n te, sí; malaguanyat pels altres.
Que l' has vist tu?

AGAR

Jo prou. Tot just un dia
que 'ls hi vaig pendre molt forment d' un carro.
No vaig ser llesta y m' atraparen; duya
á aquestos vora meu, y ja 'm ferían
quan s' hi ficá en Roger. Deixéula, es pobre,
y porta un vol d' aucells; tothom que menji.
Y no 'm va pendre 'l gra. Es jove y li espurnan
los ulls com sols. Es tant hermós qu' encisa.

KALEP

Ah, no; igual que nosaltres es un lladre.
Sols qu' ell roba al engrós, jo á la menuda.

SAFAR

Gran mal guanyar si van ab ell tres pobles!
Quan los grechs eran sols, com que perdían,
lo seu emperador que tremolava
allá á Constantinopla, cridá ajuda
á almogávars y alans, y ves, los nostres
qué poden fer en mitj de tres nissagas?
També en Gircon es brau.

KALEP

Ell sols governa
la gent alana.

AGAR

Y fa á tothom pahura
perque es crudel.

KALEP

Be, tots son uns.

AGAR

No, pare;
Alá vol á en Roger. Si 's veu!

KALEP

No 't fiquis
ab Alá! Qué saps tu? Hi ha que aqueix home
es ardit, aixó prou, y du al darrera
unas collas de gent que se l' estiman
igual que fills y á son voler las torna
com feras de salvatjes.

AGAR, *no passanthi.*

Feras! Feras!

KALEP

Per çó l' Emperador que la sap llarga,
li ha dat á aqueix Roger honors sens mida.
Si l' ha fet... Megaduch!

SAFAR

Qu' es?

KALEP

L' ha fet... prímpcep!
Gayrebé com son fill lo Kyr Miqueli.

AGAR

Donchs Megaduch!... Lo Megaduch! Es cosa
que fa com... sobirá! Ves jo li prego
á Alá que 'l guardi de la mort!

KALEP

No, filla!

AGAR

Que 'l duga sempre al triomf, y qu' en sos brassos
d' amor desvariejant cayguin vensudas
las verges més hermosas de las vilas
que s' obrin á son pas.

KALEP

Es cristiá, calla!

SAFAR

Calla, no!

AGAR

Alá, no 'l déixis.

KALEP

No 'ns castigui
per tas paraulas de pecat. Oh! Escóltans!

(Pregan posats de genolls los homes.)

Alá, la llum, la veritat, que caygui
lo poder dels cristians; permet que vingan
ab sas fletxas brunzint, y que s' espuntin
sobre del pit dels turchs, com en la roca.
Preguém de cor, Safar, y tu que preguis.

(A Agar.)

SAFAR

Preguém, preguém!

AGAR, *en veu baixa, agenollantse.*

No puch. Alá, Alá, sálval!

(Se sent, mentres seguirán pregant en silenci, remor lleuger al lluny.)

SAFAR

Sentíu?

KALEP

Llunyá remor.

AGAR

Semblan espigas
que mou lo vent.

(Se van alsant.)

SAFAR

Se sembla á un riu que corre.

KALEP

Si haurá ablanit á Alá nostra pregaria!
Si serán rius que 's mouhen de sanch viva!
Potser turchs perseguint als almogávars.

SAFAR

Escoltém, escoltém.

AGAR

Gent que s' acosta.

KALEP

Son turchs.

AGAR

Venen fugint!

SAFAR, *duptantho.*

Ah! No, no! Espera....

AGAR

Venen fugint!

KALEP

Fugint?

SAFAR

Llensan las armas!

Ja son aquí!

KALEP, *alarmat.*

Va, aném nosaltres. Plégaho

tot, tot.

(Treuhen lo cobertis rápidament.)

SAFAR

Fugím!

AGAR

Mos fills! Aném! Te, pórtaho

tu, aixó!

(Van recullint los objectes escampats.)

ESCENA II

AGAR, KALEP, SAFAR, SEMA, SÁMIT, ALMAHÍ y ISKAR, BACAHÍT, TAKIR, KAHEL y altres TURCHS. Després MASELA y altres. De cop atravessan la escena corrents una colla de turchs alguns ab armas. Després passa altra colla, quedantse en escena 'ls personatjes que enrahonan.

KAHEL

Tot es perdut! Ningú 'ls atura!

BACAHÍT

Els almogávars! Corre! Els almogávars!

KAHEL

No 'ns segueixen! Ja no: esperémnos.

SAFAR, *als seus.*

Plégaho
tot. Te, aqui dintre aixó.

KAHEL

Ja no podía
corre més. Reposém.
(A Masela que arriva ab altres turchs.)
Qué fan?

MASELA

Destrossan
lo campament. Al meu costat caygueren
los més valents dels nostres. Y s' enduyan
á las mullers d' Abelasir. Cadavres
hi ha per tots los camins.

KALEP, *als seus.*

Aném, que al vespre
hi ha morts qu' escorcollar. Pren aixó. Ajúdam!

SAFAR

Carrega á aquestos. Va, enllestím.

KALEP

No 'ns trobin;
qu' aquí s' atendará la gent cristiana.

KAHEL

Oh, Alá: per qué 'ns castigas!

BACAHÍT

Miréu, crema
lo campament! Fugí tothom dels nostres.

AGAR

Y á son capdiil l' heu vist?

KAHEL

Devant anava
ab tots los seus.

AGAR

No l' han ferit?

BACAHÍT

No 'l tocan
los nostres darts.

KALEP, *cridant á Agar.*

Anémsen!

SAFAR

Agar, déixals!

AGAR

Cap ahont va en Roger?

KAHEL

Quí ho sap! El guía
un mal vent. Es per tot.

BACAHÍT, *per nous crits llunyans.*

Els almogávars!
Son ells!

MASELA

Els almogávars que s' acostan!

KAHEL

Venen d' aquesta banda!

BACAHÍT

Aném!

SAFAR

Depressa!

KALEP

Passéu vos altres!

(Pels seus.)

Pren el xich! Camina!

AGAR

Ja 'ls veig als almogávars!

KALEP, *agafant á Agar per un bras.*

Si t' aturas

te 'l clavo fins al cor.

(Anant á treure un' arma.)

AGAR

Ah, no!

SAFAR

No, pare!

KALEP

Aném!

BACAHÍT

Fugím!

MASELA

Els almogávars!

SAFAR

Corre!

KAHEL y BACAHÍT

Els almogávars! Alá! Alá! Defénsans!

(Han fugit tots barrejats.)

ESCENA III

DALMAU, ARMENGOL, PEROT y altres ALMOGÁVARS. Aquestos s' asseurán á terra al fons de la escena, fent rotllos los uns jugant als daus, netejant armas, y altres anant y venint.

DALMAU

Jo aquí 'm quedo.

PEROT

La tenda aquí á la vora
l' aixecarém. Que t' han ferit?

(A Armengol.)

ARMENGOL

Faig cara
jo de ferit? Per quí m' has pres?

PEROT

Groguejas
igual qu' una partera.

ARMENGOL

El bras. Venían
dos turchs en contra meu, semblant dimonis
ab sos cavalls rabents; jo que 'm decanto,
y 'l qu' anava al devant passa y no 'm toca!
Mes ve l' altre, y llavors jo que m' hi giro
y li estripo la bestia per la panxa,
y degollo al genet al caure sobre!
Mes lo primer recula, y cau en terra
damunt del mort, y ans que s' aixequi 'l passo
de banda á banda, y ab la fúria 'm torso

aquest bras. Malviatje! quan tenía
agafat son cavall qu' era una torra!

DALMAU

Cavall ray... Ab Perot que fins la tenda
del Emir hem entrat; mes no hi quedava
ni una dona tantsols.

ARMENGOL

Y per qué, dropos,
heu trigat tant d' anarhi?

PEROT

Y que sabíam
de cop y volta hont las mullers tancava
aqueix xotra d' Emir?

DALMAU

Es qu' avans d' hora,
l' embestida ensumant, á sas volgudas
va treure com farçells.

PEROT

Prou li espiaren,
que sino...

DALMAU

Com farcells, ves!

ARMENGOL

Donchs no totas.
Jo n' he vist una... Ho sents? Una qu' anava
demunt d' un poltro en mitj de la gavella
dels turchs més braus; d' aquells que duas voltas
ens han fet recular.

PEROT

Que no!

ARMENGOL

Embestían;
aixís me dempni. Y sort que á l' escapada
en Roger ha arrivat. Y encara fugen.

DALMAU

Y la turquesa aquella?

ARMERGOL

Més hermosa
y més jove, que 't dich...

PEROT

Y... parla, parla.
Qué se n' ha fet?

ARMENGOL

Qué ho sé? Prou la seguían
grechs y alans y dels nostres... y cóm queyan
los turchs que la voltavan!

(Cambiant d' idea.)

Mira, tócam;
ves qué 'm trobas aquí!

(Per lo bras.)

DALMAU

Com si de massa
hi tinguessis un os.

ARMENGOL

El bona pessa!
Ha fugit del seu lloch. Au, Perot, vina.
Estiréu fort tots dos.

PEROT

Si es que 't fem caure
el bras...

ARMENGOL

Tiréu vos dich.

DALMAU

Donchs, á la una,
á las dos, á las tres...

(Estirant.)

ARMENGOL, *queixantse.*

Mala rehira!

(Clavant una bofetada á n'en Perot ab l'altra má.)

PEROT, *cremat.*

Que m' has pegat!

ARMENGOL, *á n' en Dalmau que riu.*

Ara 'l tinch be. Te, toca.
Ja no hi ha l' os.

PEROT, *molt cremat.*

Que m' has pegat! Y 't juro...

ARMENGOL, *á n' en Perot, tranquilament.*

Vina, toca.

PEROT

Que 't juro....

DALMAU

Ximple, t' erras.
Aquest no t' ha pegat.

PEROT

Que aquí, á la galta,
no m' ho he sentit?

DALMAU

No, 't dich.

ARMENGOL

Jo á tu? Somías.
El crach del os: es clar.
(Riu.)

DALMAU

Es clar.

ARMENGOL

Te: toca.

DALMAU, *rihent.*

Semblarho sí.
(Per la bofetada.)

PEROT

De qué rihéu? Que parlis!
Que ho vuy saber! Sino!...
(Amenassant.)

DALMAU, *avisantlo.*

En Guerau d' Arenas.

ESCENA IV

ARMENGOL, PEROT, DALMAU, GUERAU D' ARENAS
y altres ALMOGÁVARS

GUERAU D' ARENAS

Ja us baralléu!

ARMENGOL

Nosaltres no.

GUERAU D' ARENAS, *als que son asseguts á terra.*

Rehira!...

A vosaltres cercava! Y donchs qu' es llesta
la feyna vostra? Lladres! Coquíns! Dropos!
Mal llamp que us fassi runa! Que us enfili
un virató pel ventre! Y donchs, la tenda
del Megaduch? La vol en eixa altura.

(Senyalant fora.)

Sentíu com clavan l' estacat? Si arrivan
las adzemblas primer d' obrir la valla
vos faig penjar pels peus. Tulits! Depressa,
mala raleya. Com no us trech las tripas!

(Ha sortit Guerau d' Arenas darrera d' una colla d' almogávars que han cullit precipitadament las armas y 'ls daus. En Guerau se 'l sentirá encara com los repta, tot allunyantse.)

PEROT

Guerau d' Arenas! L' Escardot!

DALMAU

S' esplica
com un gos de ramat.

ARMENGOL

Sembla qu' udoli.
Y com que 'l Megaduch li dona alas,
que 'l vol sempre al costat quan hi ha barreja...

ESCENA V

ARMENGOL, DALMAU, PEROT y DEMETRI

DEMETRI, *cansat, rihent.*

Que sou aquí fa gayre?

ARMENGOL

Fa una estona.

DEMETRI

Donchs que ha passat?

DALMAU

Oh! Quí?

DEMETRI

La companyía
d' Escleri?

DALMAU

Grechs com tu?

DEMETRI

No; alans.

ARMENGOL

Escleri
es lo fill de Gircon.

DEMETRI

Aqueix. Anavam
perseguint á una dona; una turquesa
qu' assobre del cavall lo vent la duya!

ARMENGOL

Será morta: segur.

DEMETRI

No, que volíam
cassarla viva. Oh, quina dona estranya!
A cops de darts, de llansas, sa gent tota
ha anat cayent; mes ella nó, qu' ardida
escamarlada á un poltro boig, encara
botent de timba en timba se 'n enreya
dels alans, fent uns crits! Jo y una colla

de mos grechs, y també ab la companyia
de gent vostra 'ns ficárem dintre 'ls arbres...
per guanyarli 'l camí. Ja hi som; y ella
va venint sense véurens; quan li surto
al pas devant de tots y estench los brassos
pera estrényerla fort; mes encabrita
ella 'l cavall, y son fuhet me 'l sento
al rostre espetegant. Y un' altra volta
ja es lluny de tots, xisclant, la malehida;
mentres avall va perseguintla un núvol
d' almogávars, alans y collas gregas.

(Rihentse ell mateix de lo que li ha passat.)

ARMENGOL

Donchs no 'ls hem vist.

DALDAU

Qui sap si ja la tingan.

DEMETRI, *rihent.*

Que se 'm coneix?

ARMENGOL

Si semblas la carassa
d' un bordell de Messina!

(Riuhen tots.)

PEROT

Ab eixa boca
ves com la besarías si la duyan!

DEMETRI, *rihent dissimulant la ira.*

Petons! La mataría si fos meva!

(Se 'n burlan y ell segueix parlant ja ab ira no dissimulada.

Viva, assobre dels pits cent y cent voltas
xiularía 'l fuhet fins qu' estripada
saltés á brins sa carn tota bellesa.

Vosaltres, xurma, no sou res! Vosaltres
sortits de las fangueras que 's congrían
dintre 'ls ports de Sicilia y Catalunya
qué sabéu del orgull de nostra rassa?
Som grechs nosaltres, som llinatje d' héroes.
La gloria en mí s' encarna; la hermosura,
l' art, l' armonía.

(Segueixen rihentse d' ell.)

DALMAU

Ves, y que t' adobin.

ARMENGOL

La hermosura. Miréusel!

DEMÉTRI

Si; nosaltres
d' Aquiles devallém qu' era invencible.

DALMAU, *rihent cada vegada ab més forsa.*

Calla, calla.

DEMETRI

D' Ayax, ho sabéu? Héroe
també. D' Ulisses qu' era rey d' Itaca.

PEROT

Itaca! Itaca!

DEMETRI

Sí; tots grechs, y 'l prímpcep
Agamemnon.

ARMENGOL

Agamemnon!

DEMETRI, *de cop, desde 'l mitj de la escena, ab alegría.*

Miréuse:
han agafat aquella dona. Es nostra!

PEROT

Qué dius!

ARMENGOL

Ahont es?

DALMAU

Veyamla.

DEMETRI

Al torrent. Pujan.

Es nostra, es nostra!

ARMENGOL

Van venint. Miréula.

DEMETRI

En mitj de tots ve estesa. Va lligada.

ARMENGOL

Deu ser ferida.

PEROT

Deu ser morta.

DEMETRI

Morta?

Ja ho veurém si es qu' es morta!

(Surt á rébrels.)

DALMAU

Ho fará veure

per escaparse.

(Se sent remor de gent que s' acosta.)

ARMENGOL, *rihent.*

Jo la punxaría...

PEROT

Y potser sí qu' es morta...

ARMENGOL

Son lo diable.

Per escaparse, saps?

DALMAU

Era ben jove.

PEROT

Apartémse, apartémse!

ESCENA VI

ARMENGOL, DALMAU, PEROT, OFIRIA, DEMETRI, ESCLERI, JOAN DE NARGÓ, ARRÁUT, y ALMOGÁVARS, GRECHS y ALANS. A Ofiria la portan sobre un bayart fet d' asconas y brancas. Arráut porta la sella del cavall d' Ofiria. Altres distints venen ab arréus de guerra presos als turchs.

JOAN DE NARGÓ, *entrant seguit d' alguns almogávars.*

Allí, depressa.

Portéula allí.

(Senyalant una roca pera que hi posin lo bayart.)

ESCLERI

No li feu mal. Assobre

d' aqueixa roca.

(Entran á Ofiria.)

DEMETRI, *darrera d' ella.*

Poch á poch. Apártat;

no feu nosa.

(Darrera del bayart venen barrejats més almogávars, grechs y alans.)

PEROT

Qu' es morta?

(Ningú li respon.)

JOAN DE NARGÓ

Recolzéula...
Barroers! Quinas mans! No aixís; atúrat.
Vina tu.

(A un almogávar.)

ESCLERI

Idiots! Qué feu? Igual agafas
l' escona que son bras.

DEMETRI

Feu com ab lliris.

JOAN DE NARGÓ

Aixequéula. La sella de son poltro.

(Perque la portin.)

ESCLERI

Bon enginy!

(L' han treta del bayart posantla mitj asseguda y recolzantla en la sella.)

PEROT

Donchs qu' es viva?

(Ningú li respon.)

JOAN DE NARGÓ

Ara descansa
lo cos d' aquesta dona.

ESCLERI, *als alans.*

Eh quina presa
los meus companys?

DALMAU

Hermosa!

PEROT

Donchs es viva?

DEMETRI, *burlántsen.*

Pregunta aquest si es viva.

JOAN DE NARGÓ, *enrihéntsen.*

No; es de marbre.
La hem treta d' un altar hont la tenían
entremitj de cent llantias flamejosas,
igual que vostres ulls. Mírals, Escleri.

ESCLERI, *per la gent que la voltan.*

Ey, famolenchs, enrera tots, que 's guanyan
ab grans perills aquets troféus.

DEMETRI

Sols dignes
sou de mirarla, peoners. Las urnas
de cánforas y mirras no us pertocan.
Las hurís del Profeta quan devallan
del Paradís d' Alá portan venturas
al cor dels adalits, no pas als vostres.

ARMENGOL, *á Demetri.*

Y la venjansa, donchs?

PEROT, *al mateix.*

Si tu volías..,

DEMETRI

Sa hermosura ha rendit ma ánima grega.

ESCLERI

Un servent. Tu, com llamp.

(A un alá.)

Ves, y que muntin
ma tenda totseguit.

JOAN DE NARGÓ, *á un almovávar.*

Y també en l' ayre
que vuy la meva al punt.

(Surten l' alá y l' almogávar y 's quedan mirant ab odi Joan de Nargó y Escleri.)

DEMETRI

Y ara que vinga
un grech per mí.

(S' acosta un grech.)

Si arrivan las adzemblas
digas á Arcadi mon servent que 't donga
aquell vi d' or que tinch de Malvasía
dins la gerra més gran; y duns els beyres.

(Per Ofiria).

Oh, miréula, companys! La nit s' acaba;
la grogor de sa pell se torna rosa;
que sobre d' aquest cel ja l' alba espunta.

(Demetri s' havía acostat á Ofiria y en Joan de Nargó l' aparta. També l' anava á apartar Escleri impetuós.)

JOAN DE NARGÓ

Déixala tu; quan vulga que 's desperti.

ESCLERI

Ella sola. Apartémnos.

DEMETRI

Me plauría
saber com ha sigut; perque tallava
rabenta l' ayre igual qu' una sageta.

ESCLERI

Per cavall al dimoni prou que duya.

DEMETRI, *rihent.*

Li has fet la creu ab el punyal y espasa?

JOAN DE NARGÓ

La creu qué val? Si fos art del dimoni
no l' atrapém nosaltres. Res, seguíam
perfidiosos l' empayt, quan, sopte, á terra
son destrer s' ha aplatat, nassos y boca
trayent sanch viva, y no ha pogut alsarse
la turquesa, l' un peu en la montura
de la bestia agafat. Un dels d' Escleri
qual cavall, ventre á terra, la encalsava
li ha posat lo primer las mans assobre;
mes ella revinclada com un tigre
se li ha esmunyit feresta, y, regirantse,
li ha enfonzat en la gola un pam de ferro;
y abrahonats, ab xiscles la captiva
y ell ab udols, han rodolat pels rostos
perdentse en la foscuria entre 'l brancatje.
A la fi 'ls hem tingut, y prou me creya
que 'ls dos eran cadavres.

ESCLERI

Ho era l' home;
ella no, qu' hem trovat com li glatía
lo cor tot dolsament, y enlloch hi duya
cap senyal de ferida.

DEMETRI, *á mitja veu.*

Y si jo 'm penso
qu' ara 'ns escolta...

ESCLERI

Ha obert los ulls.

JOAN DE NARGÓ

Y mira
cap á nosaltres.

(A la gent que s' hi anava acostant.)

No us moguéu. Totduna
véurens devant... qui sap si la sorpresa...

ESCLERI

Deixémla que 's refassi!

PEROT, *als seus perque s' hi acostin.*

Anémhi, vina.

ESCLERI, *als soldats.*

Qui 's mogui li obro 'l cap.

DEMETRI, *de banda, á Joan de Nargó.*

Es ben hermosa.
Quina victoria! Y per quí es?

JOAN DE NARGÓ, *resolt.*

Que callis.

DEMETRI

Jo us la compro.

JOAN DE NARGÓ, *burlántsen.*

Lo grech! Si tu 'n vols, búscaten!

DEMETRI, *de banda, á Escleri.*

Per quí será?

ESCLERI

Per mí. Si es meva. Meva!

DEMETRI, *rihéntsen.*

Y en Joan de Nargó creu...

ESCLERI

A la esclava
si no es per un dels meus, ves quí l' atura!

DEMETRI

El qu' ella ha degollat.

OFIRIA, *molt baix.*

Hont soch?

DEMETRI, *á Escleri.*

Es ella!

OFIRIA

Los llochs aquets...

JOAN DE NARGÓ, *acostantshi.*

Qué vols?

OFIRIA, *aixecantse y fugint.*

No es la gent nostra!
(Cridant.)
Mirial! Hassen! Els meus companys de lluyta!
Ma llansa! Mon cavall! Corréu! Aussili!
(Cau. Tots l' han voltada pera que no 's pugui escapar.)

JOAN DE NARGÓ, *á la gent.*

Quí us ha cridat? Qu' es qué voléu? A fora!
El que s' acosti!...
(Escleri es aprop d' ella. En Joan de Nargó va apartant á la gent. Ella seguirá á terra.)

OFIRIA

Ah! Cristians! Sí. Ara
ja me 'n recordo; ja ho sé tot. Tenía
vora meu á Malek!
(Tanca 'ls ulls y va seguint com si estigués mitj desmayada.)

Era en la tenda
ab mon pare y ab ell, y de ma gusla
cants d' amor s' esbandían... Mes de sopte
corns y nacres retrunyen! Almogávars!
Roger de Flor! Sus, á cavall! Ajúdans,
Alá! Alá! Els almogávars! Alá, enfónzals!
Mátals, Alá!

(Calla de cop perque ha obert los ulls al sentir remor de la gent que s' esvalota per lo que ella diu. Escleri y Joan de Nargó fan callar á tothom. Pausa llarga. Ella 'ls va mirant.)

Aquí son. Per tot m' encerclan,
y jo estich sola. Tota sola. Y miran
rodant los ulls, estranyament, com brasas.

(Va á fugir y no 's pot aixecar.)

Son ulls d' amor ab llambregar de hiena!
Ja 'ls conech, ja!

ESCLERI

Si vols que jo t' ajudi...
á que t' aixequis...

OFIRIA, *apartant lo bras d' ell.*

Tots, tots ulls sangnosos!

ESCLERI, *impacient, volentla aixecar á la forsa.*

Au, vina!

OFIRIA, *aixecantse sola.*

No; ja puch. Si ja estich dreta.

JOAN DE NARGÓ, *á Escleri.*

Apártat, que 'ns te por.

ESCLERI, *cremat.*

Ja massa dura.
Donchs que acabi la por.

(En Joan de Nargó s' hi acosta perque Escleri s' hi dirigeix impacient.)

OFIRIA

Jo por!

(Arreglantse la roba mitj oberta al pit.)

DEMETRI, *á Joan de Nargó, á Escleri y á tothom.)*

Dirías
que no goséu; igual qu' estols de verges!
Prenguéu la papallona per las alas.

ESCLERI

Que callis tu!

OFIRIA, *mitj apart.*

Que jo tinch por!

JOAN DE NARGÓ, *rihent, per Demetri.*

Donchs trovo
que te rahó. Si som com nins ab ella.

DEMETRI, *burlántsen.*

Potser sí qu' es amor?

ESCLERI, *resolt.*

Turquesa, vina!
(Ella no 's mou.)
Acóstat més aprop. Es qu' ets poruga?

OFIRIA

Poruga diu! Si anava ab la gavella
d' Abulasir. Ja m' entenéu.

ESCLERI, *rihent desdenyós.*

No, parla.
Dígas tot lo que 't plagui; fins insúltans
si es ton voler, captiva.

DEMETRI

Oh, sí: las fletxas
que surtin per occirnos de ta boca,
besos tornantse, 'ns farán niu dins l' ánima!

ESCLERI

Sempre cantayre...

DEMETRI

Grech tota la vida!

JOAN DE NARGÓ, *á Ofiria.*

Parla, parla. Deixéula.

(Als altres.)

OFIRIA, *rihent sarcástich.*

Voléu besos
que surtin per vosaltres de ma boca!
Mes la captiva si te por!

ESCLERI, *burlántsen.*

No ara
que 't veig ardida!

DEMETRI, *anant á perorar.*

Ets flor...

(Lo fan callar.)

OFIRIA

Ardida sempre;
com ahir, com avuy, que jo, una dona,
aquissava als d' Alá contra las turbas
de vostra gent cristiana. Jo, jo, fera
al damunt de mon poltro, arrerassaga
deixant que 's revolquessin en las vias
dintre fanch enrogit las vostras xurmas;
mentres vosaltres, ah valents, cassavau
á una dona, ah, valents! Y aquesta dona

ans de véures retuda, fins á l' ánima
son coltell ha clavat en carn dels vostres!

(Remor d' odi de tota la gent.)

Filla de turchs, desbocas en mas venas
sanch d' uns llinatjes qu' han bregat per sigles
contra vostra raleya; sanch qu' es odi
de carn y d' esperit; sanch que reclama
venjansa eternament: sanch de Mahoma!

ESCLERI

Malhajas tu! Per Llucifer!

(Anantla á ferir. Ella retrocedeix duas ó tres passas ab lo cap alt, serena. També avansan contra d' ella altres guerrers.)

DALMAU

Captiva!

JOAN DE NARGÓ

Com has gosat, ah, tu contra nosaltres!

ARMENGOL

Mori l' esclava!

PEROT, *y altres.*

Mori!

ARMENGOL

Que li arrenquin
la llengua!

ESCLERI

Oh, vil, contra 'ls cristians!

DEMETRI, *que s' hi ha interposat.*

Atúrat!
Que s' aturi tothom! Donchs no volíau
qu' obrís son cor?

(Ella riu.)

Si li hèu manat, Escleri!
«Insúltans si axí ho vols.» Y donchs l' esclava
us ha servit á vostre pler. Sols riure
fa son odi: riguém. Tot ell son rosas
que á mon cor han vingut y l' engarlandan.
Grans mercés, oh madona la captiva,
jo abaixo 'l front devant de ta hermosura.
Odiant ó benehint, trobo en ta cara
un cel; y á mí qué 'm fa si es de Mahoma
ó es de Jesús! Hi ha en ell lo goig de vida
per tots los homes, sian blanchs ó negres,
cristians ó alarbs ó de més lluny! Pels homes.

(Ella s' ha quedat ab los brassos plegats sobre 'l pit, mitj d' esquena, pero mirántsels. Los altres acaban per anarse apartant ja més serens. Joan de Nargó y Escleri després d' una pausa en que 's miran entre ells y per últim á Demetri, acaban per riure.)

ESCLERI

Parlas molt be, molt be. Massa be parlas.
(Ab gelosía.)

OFIRIA, *á Demetri, ab despreci.*

Es que jo... 'l que m' ha dit...

ESCLERI

Tu clou la boca,
que si hi tornavas com avans, podrías
empenedirten. Sents?

JOAN DE NARGÓ, *á Ofiria, que vol replicar.*

Calla; á mí créume.

ESCLERI, *á Demetri, fingint que s'ho pren á broma.*

Y tu déixala estar á aqueixa dona!
No veus que tots nos hem encés de rábia.

DEMETRI, *burlántsen.*

No pas jo. Això vosaltres. Nargó, acóstat.
Qué hi ha? Veyám; guayteuse 'ls dos.

(Ho ha dit irónich també per Joan de Nargó. Mentrestant Ofiria prop de la font se renta las tacas de la sanch.)

JOAN DE NARGÓ

Ves, déixans!

DEMETRI

Ja no riuhen! Miréu la vostra esclava;
sols tocantla sos dits l' aygua s' atura.

JOAN DE NARGÓ

(Nostra... may!)

ESCLERI

(Meva! Meva!)

DEMETRI

'S treu d' assobre
las tacas de la sanch. Ton nom, turquesa?

(Ella gira 'l cap per mirarlo, y torna á la feyna.)

Te deus dir... lluna clara? Estel del dia?
Tofa de neu? Raím de zafirs? Coloma?

(En Joan de Nargó y l' Escleri, que s' han estat provocant ab la mirada, s' acostan rápidament.

ESCLERI

Joan de Nargó!...

JOAN DE NARGÓ

Qué vols?

ESCLERI

Vols ésser sempre
mon germá?

JOAN DE NARGÓ

No: ja no.

ESCLERI

Es que tu 'm disputas!..

JOAN DE NARGÓ

Lo qu' es meu!

ESCLERI

M' ho he guanyat!

(Ha entrat lo servent de Demetri ab la Malvasía.)

DEMETRI, *trencant la disputa.*

La Malvasía!
Ja la tenim! Bebém! En tot l' Artaqui
no n' hi ha de més pura. Va, aquí sobre;
y qu' ella 'ns ne serveixi. Esclava, vina.

(Lo servent ha posat sobre una roca la gerra y las copas. Ofiria no ha fet cas de Demetri.)

JOAN DE NARGÓ

(Ho veurém si es per ell!)

ESCLERI

(Si no m' atura!...)

DEMETRI

Vols omplirnos los beyres?

OFIRIA, *estranyada, ab despreci.*

Jo!?

DEMETRI

Y si guaytan
tos ulls á dins, escumejant de joya
tot lo vi s' encendrá!

ESCLERI, *manantho.*

Qu' omplis los beyres!

OFIRIA, *resolta, ab despreci.*

Donchs... sí! Donéu!

DEMETRI

Que tot l' espay s' hi miri.
Fins que 's vessi, qu' es sort! (Es massa, es massa
per ells aquesta dona!) Te tu, Escleri!

(Ofiria ha omplert las copas. Després de donarne Demetri una á Escleri, ne dona una altra á Joan de Nargó.)

Joan de Nargó... coratje. Y ara 'ls vostres.

(Presentant la copa als altres perque hi acostin las sevas.)

Acostéulos. Tots dos.

JOAN DE NARGÓ

No.

ESCLERI

No.

DEMETRI, *anantla á oferir á Ofiria.*

A la esclava.

ESCLERI, *que hi ha arrivat primer.*

Jo, jo. Te, beu.

OFIRIA

No bech.

ESCLERI

No més que hi posis
los llavis.

OFIRIA

No.

ESCLERI, *alsant la copa y rihent rabiós.*

Perque 'l bon Deu abrusi
tot fill d' Agar y la polsím la esventi.

(Beu Escleri. Ofiria s' ha assegut sobre la sella y, com si tingués dessota 'l cavall, va dihent.)

OFIRIA

Cavall meu qué t' has fet? Alá, Alá, tórnamel!

DEMETRI, *alsant la copa.*

A la dona; al plaher que fertilitza...
y al pólen qu' ho ha engendrat tot en la terra.

(Vessa una part del vi en terra y beu la restant.)

OFIRIA

Belalí, Belalí! Sus, sus! Pels ayres,
ab ma gent á matar!

ESCLERI, *rabiós*

A matar, cridas?
En terra á jaure com lo gos, serventa
de mon desitj, ta cabellera flonja
aixugant ma suhor de las batallas!

OFIRIA

Ets vil! Ets vil!

DEMETRI, *volguentlo calmar.*

Que se te 'n dona.

(Ell vol insirtir.)

Escleri...

ESCLERI, *rabiós.*

Si, á terra; y las entranyas ab mas unglas
esqueixarte si 'm plau.

OFIRIA, *rihent rabiosa.*

Oh, vil!

ESCLERI

Y á dintre
ficanthi 'ls peus, igual que á la verema
los rahims del vi aquest, lo cor escórret!

OFIRIA

Ah, cobart!

DEMETRI, *aturant á Escleri.*

Donchs qu' ets boig?

JOAN DE NARGÓ, *aturant á Ofiria.*

Hont vas?

OFIRIA

Ah, tigre!

MEMETRI

Escleri!

JOAN DE NARGÓ, *á Ofiria.*

Que t' aturis.

(S' aturan tots. Se sent lo respirar fatigós d' Ofiria y Escleri. Pausa. De cop en Joan de Nargó li ofereix la seva copa.)

El vols?

OFIRIA, *per ofendre á Escleri.*

Deixa.

JOAN DE NARGÓ

Te.

(En Demetri riu mentres ella posa 'ls llavis en la vora del beyre.)

DEMETRI, *contenint á Escleri.*

Espera.

ESCLERI

No, ja prou.

DEMETRI, *privantli de treure l' arma.*
Qué fas!

ESCLERI

Vuy batre
á en Joan de Nargó!

DEMETRI

Que no vol lluytas
lo Megaduch entre nosaltres!

ESCLERI

Mórdrem
sento al pit escorsons, y jo m' ofego!

JOAN DE NARGÓ

Me vols dir lo teu nom?

OFIRIA

Me dich Ofiria.

JOAN DE NARGÓ

Donchs companys, per Ofiria...
(Alsa la copa y beu.)

ESCLERI, *furiós, cridant als seus.*

Gent alana!
Mos fidels; aquí tots!

JOAN DE NARGÓ

Qu' es que 't proposas?

ESCLERI

Depressa, Arráut!
(Arráut, que era entre las collas de soldats grechs, alans y almogávars al fons de la escena, s' hi acosta ab altres alans.)

JOAN DE NARGÓ, *rabiós.*

Per Deu!

ESCLERI, *als seus.*

Eixa captiva
á ma tenda per forsa.

JOAN DE NARGÓ, *interposantse.*

Arráut, Atúrat!
Que us aturéu vos crido!

ESCLERI

Quí es que gosa
á dar ordre als alans?

JOAN DE NARGÓ

Son teus en guerra,
en pau del Megaduch, que no vol lladres.

ESCLERI

Aquesta dona es meva: jo 'n disposo.

JOAN DE NARGÓ

Donchs que la prenguin. Allí está. Que vingan.

ESCLERI

No. La pendré jo sol.

DEMETRI, *posantshi devant.*

Escolta!

ESCLERI

Déixam!

ARMENGOL

Lo Megaduch que ve!

DEMETRI

En Roger!

ESCLERI

Malhaja!

JOAN DE NARGÓ

A fe ets sortós, perque ara jo volía
esclafarte als peus d' ella.

ESCLERI

Es qu' ara gosas
perque en Roger te salva.

JOAN DE NARGÓ

Allá hont tu vulgas.
Hi ha temps encara.

ESCLERI

Aném! Mes ab la presa!

JOAN DE NARGÓ

Ab ella.

ESCLERI

Ofiria!

OFIRIA

No 'm toquéu!

JOAN DE NARGÓ

Esclava!

DEMETRI

Aquí, Senyor!

ESCLERI

Depressa.

JOAN DE NARGÓ

Aném!

OFIRIA

Deixéume!
Roger de Flor! Lo Megaluch!

ESCLERI

Oh ira!

ESCENA VII

OFIRIA, JOAN DE NARGÓ, ESCLERI, DEMETRI. ARRÁUT, ARMENGOL, DALMAU, PEROT, GUERAU D' ARENAS, ROGER DE FLOR, soldats y capdills.

OFIRIA

Sálvam, Senyor!

(Cau als peus de Roger que s' ha presentat rápidament seguit de capdills.)

GUERAU D' AREMAS

Fora eixa dona, fora!

(La ha agafada per un bras per tréurela dels peus d' en Roger.)

ROGER

Guerau d' Arenas, déixala!

(Pausa.)

Y apártat.
Y tu... dona... ó donzella, á qué l' angunia?

OFIRIA

Senyor, pietat! Senyor, lo teu aussili!...
Tu ets gran y dreturer; no 'm desamparis,
y si es qu' haig de morir mátim ta destra!

ROGER

Per qué ha vingut á mí?

(Tothom calla.)

Cóm es que plora?

(Id.)

Ab quí va? De quí es?

(Van á parlar Escleri y Joan de Nargó y s' aturan per respecte á Roger.)

Algú que parli.
Demetri, tu!

DEMETRI

Senyor... qui podrá dirho
es en Joan de Nargó!

JOAN DE NARGÓ

Jo, sí. Eixa dona
combatía ab els turchs y...

ESCLERI, *rápit.*

Es presonera
de mos alans, y jo...

JOAN DE NARGÓ, *id.*

No l' ha retuda
son bras.

ESCLERI

Mes á mí 's deu...

ROGER

Cap més paraula.

JOAN DE NARGÓ

No es d' ell!

ESCLERI

Senyor...

ROGER, *interrompentlos.*

Ningú.

(Ab fástich.)

Sempre renyinas
pel botí dels combats!

(A Ofiria.)

Y tu, va, aixécat!
Y alsa 'l cap devant meu.

(Pausa.)

Coratje portan
tos ulls, y aguantas la mirada altiva!...

(Ofiria s' ha quedat mirantlo fit á fit. Per últim abaixa 'ls ulls no podent resistir la mirada d' en Roger.)

Ah! Els abaixas per últim! Be está.

OFIRIA, *tractantlos d' alsar en va.*

Creman
los teus.

ROGER

Y donchs? Apártat.

(En Roger mitj rihent s' aparta d' ella, sens odi.)

OFIRIA

(Oh, aquí dintre
quin batre 'l cor depressa!)

ROGER, *repensantse.*

Hont es? Tu, dona!

(Ella s' hi torna á acostar.)

Ets turquesa. Has sigut d' aqueixa cáfila.
qu' al devant nostre s' ha espargit poruga
l' albada al rossejar?

OFIRIA, *ofesa de la satisfacció de la gent.*

Jo no!

ROGER

No hi eras
ab l' host d' Abulasir?

OFIRIA

Oh, sí! Ab la forte,
l' ardida, la superba, la que mata...

si no mor! La poruga no l' he vista
ni avuy ni may enlloch de terra nostra!

ROGER, *se la queda mirant.*

Guerau d' Arenas, has sentit com parla?

GUERAU D' ARENAS

Massa, Senyor, y si voléu...

ROGER

No, déixala!

Que visca qui te cor!

(En Roger va passant per entremitj de la gent de guerra que ompla la escena.)

JOAN DE NARGÓ, *á Escleri.*

Quan ell s' allunyi...

ESCLERI, *á Joan de Nargó.*

A combatre.

JOAN DE NARGÓ

Ab la presa á vora nostre.

ROGER, *á un soldat.*

A tu 't recordo: entre 'ls cavalls botías.

(A un altre.)

Aquest crida, mes pega.

(A altre.)

T' he vist caure...

Sí, t' has alsat, ja ho sé y ab igual forsa.

OFIRIA

Deixéumel veure á mí!

(Obrintse pas entre la gentada per anar seguint á certa distancia á Roger de Flor.)

ROGER, *á un soldat.*

Tu ets grech; y aquestos.

Tots, tots agermanats, que no vuy lluytas
entre vostres y meus y gent alana.
Tots baix los meus penons y 'ls de Sicilia,
en mitj del d' Aragó y de Catalunya.

ARRÁUT

Gloria á Roger de Flor!

ROGER

Y al capdill vostre,
en Gircon, mos alans.

DEMETRI

Gloria per sempre
al Megaduch, la espasa bizantina!

ROGER

Y al vostre Emperador.

ARMENGOL, *en mitj d' una colla d' almogávars.*

Gloria, mes feta
ab coltells degotant, penons enlayre,
vilas en foch y armadas que 's capbussin!
May en repós! Sempre ferint!

ROGER

Sí, sempre!
Sempre en avant, mos almogávars! Mírals,
Guerau d' Arenas; son dels teus; ta patria
los ha posat al mon, de Catalunya
y d' Aragó han sortit. Sens ells no fora
Roger de Flor quí es. Sens ells, la onada
de sanch turquesa no hi ha al mon qui aturi;
y aixordant á la terra, s' estendría
pera sempre al demunt Constantinopla
fins al cim de sas cúpulas més altas.
Y ells ni ho saben quí son! Corona y purpra
sostenen ab sas mans als Paleólechs,

y, miréulos com van; semblan captayres!
Regnes enjouhan y tresors curullan,
y en mitj de pellingots sas carns s' oviran,
y ni escut ni corassa 'ls arresera!
Mes tantseval mentre espetegui enlayre
l' estantart d' Aragó y de Catalunya!
Sols y serenas los han fet de bronzo!
Hont van sos ulls, la mort hi fa la feyna!
Dormen al ras ab plujas y ventadas,
sobre la terra 'l cap, per hont hi arriva
encara 'l trepinar d' estols que fugen!
Pateixen fret y fam, y 'l pa se 'l menjan
esquitxat de sanch propia y sanch contraria!
Los abrusa la set, y en tolls fangosos,
disputantho als cavalls, tots junts s' hi abeuran!
Lluytan de sol á sol, botent com tigres,
cayent y alsantse, entre las dents la fulla
de ferro pirenench y al puny l' ascona!
Barra un camí un tot sol; els rius detenen
ab morts y agonitzans, y omplan las vallas
de bestias y genets: tant se 'ls endona!
Obren lo ventre al vol al cavall fréstech
que, venint com lo llamp, al caure tira
pel cap al turch á qui d' un cop degollan!
Fills meus, carn de ma carn, rassa volguda,
nostre es lo mon, duyent el sol per guía:
de cara al sol, mos almogávars sempre!

(Los almogávars s' han anat entussiasmant.)

ARMENGOL, *y soldats.*

Firám, Senyor, firám!

ROGER

Sí, per Sant Jordi:
jo us dich, firám ab l' ánima, y jo us juro
que may vos deixaré, mentres en terra
hi hagi rastre de turchs!

(Entussiasme de tothom, fins dels grechs y alans, mes aquestos en menos grau.)

OFIRIA

(Oh, calla!)

PEROT, *y soldats.*

Morin!

GUERAU D' ARENAS

Visca Roger de Flor!

DEMETRI

Visca Bizanci,
ab ell arrán del trono, hont jo 'l vuy Céssar!

ARMENGOL

Visca Roger de Flor!

DALMAU

Firám!

PEROT

Que visca!

OFIRIA, *tapantse las orellas ab las mans.*

(Oh, jo no ho vuy sentir!)

ROGER

Gracias, Demetri!

DEMETRI

Senyor!...

OFIRIA, *á la gent.*

Deixéume pas.

(A Roger.)

Roger!

(Roger segueix caminant cap en fora parlant ab Demetri entre la gatzara de tothom. Ofiria l' ha anat seguint cridantlo).

ROGER, *ab orgull, girantse.*

Qui 'm toca!?

OFIRIA

Jo... la donzella...

ROGER

Encara tu?

OFIRIA, *unint las mans, suplicant.*

Voldría
parlarte sol, qu' es per la teva gloria.

ROGER

Parla ab lo teu senyor y ell que m' ho diga.
Aném, Guerau.

OFIRIA, *aturantlo.*

Oh, no!

(Humil.)

Senyor, t' ho prego
un altre cop!

ROGER, *molestat.*

Ves, ja! A qui de vosaltres
pertany aquesta dona?

ESCLERI

A mí, qu' es meva!

JOAN DE NARGÓ

Ni l' has guanyat, ni jo te l' he venuda!

ESCLERI

Ningú gosi á tocarla; es ma captiva.

JOAN DE NARGÓ

Ans d' endúrtela tu, m' han de fer trossos!

ROGER

Joan de Nargó! Per eixa dona? Escleri?
Miréu hont som: no som pas á Messina
vora del rey, que som en lluytas aspras.
Diría qui us vegés qu' aquí 's disputan
lo Negrepont, las themas d' Anatolia
ó 'l palau de Blunquerna y Boca d' Auer!
Captivas ray si no aflaquéu la vida,
que prou jo sé que 'ns han d' obrir los brassos
á Philadelfia y Andrinópol.

ESCLERI, *á Arráut, que 'l conté.*

Déixam!

JOAN DE NARGÓ

Es que vuy dir...

DEMETRI, *conteníntlo.*

No, calla!

ROGER, *resolt, cridant.*

Aqueixa dona!
Escolta, y acabém. Ves ab qui vulgas.
(Insensiblement se va fent fosch.)

OFIRIA

La llibertat, Senyor!...
(En Roger se 'n aparta indiferent. Tothom riu d' ella.)

JOAN DE NARGÓ

No!

ESCLERI

May!

ROGER

Captiva!

OFIRIA, *á tothom.*

Demá, potser, entre ma gent, retuda,
hi hagi una filla vostra.

(Remor de protesta.)

Jo vos prego
la llibertat com ella la voldría.
Hont es qui 'm te pietat? Hont es qui 'm duga
generós á ma gent?

(A Roger.)

Tu sol! Ampáram!

ROGER, *ab indiferencia.*

Jo á tu!

OFIRIA

Tu, sí, que 't veig sobre dels homes
com may á ningú he vist! Sálvam, y 't juro
que 't guiaré camí del sol!...

ROGER, *rihéntsen.*

Es fada,
mos fills; tot m' ho promet.

(Riu tothom.)

OFIRIA

Sí, sí; la terra
será seva si ho vol.

ARMENGOL

Visca! Si es bruixa!

PEROT

Es invenzió del diable!

OFIRIA

Roger!

(Gatzara. Riu també Roger.)

ROGER

Tríat
un que 't plagui, y bon goig!

DEMETRI

Nargó ó Escleri.

OFIRIA

Donchs prou d' humilitat, y ara qu' aturi
vostre Deu ma venjansa! Soch turquesa!
Ohiu tothom! Una moneda enlayre,
y un d' aquets dos.

(Per Escleri y Nargó.)

SOLDATS

Va! Va!

GUERAU D' ARENAS, *á Roger.*

Si us plau?

ROGER

Que sia.

DEMETRI

Tinch una perpra d' or...

JOAN DE NARGÓ, *negantse á la juguesca.*

Ah, no!

ESCLERI, *lo mateix.*

No; es meva!

(Ofiria atura á Demetri que anava á tirar la moneda enlayre.)

SOLDATS

Va! Va!

OFIRIA

Escoltéu. Si es cara soch d' Escleri.
Y si creu de Nargó.

ESCLERI, *arronsant las espatllas.*

(Surti 'l que surti!...)

JOAN DE NARGÓ

(La sort estará aquí, en la espasa.)

ROGER, *á Demetri.*

Tírala,

y guay d' aquell que á mon voler s' oposi!

OFIRIA

Va: la moneda enlayre!

DEMETRI

Enrera: plassa!

SOLDATS

Tira!

DEMETRI, *tirantla enlayre.*

Miréu!

OFIRIA

Alá, per nostra vida!

DEMETRI, *á Roger.*

Vos ho diréu, Senyor!

(Perque ell ho miri.)

OFIRIA

(Tant se me 'n dona!)

ROGER

Es la creu.

ARMENGOL y ALTRES

Sí; creu, creu.

JOAN DE NARGÓ, *apartant la gent, resolt.*

Jo guanyo!

DEMETRI

Es teva.

ROGER

Es d' en Joan de Nargó.

ESCLERI

Primer la vida!

OFIRIA, *per ofendrel.*

Soch d' ell. Escleri.

JOAN DE NARGÓ, *á Ofiria.*

Aném!

ESCLERI

Déixala, lladre!
Mal cavaller!

JOAN DE NARGÓ, *agafant á Ofiria.*

Veyám com te l' emportas!

ESCLERI

Clavante aquesta al pit!

(Treyentse la espasa y precipitantse sobre Joan de Nargó.)

ROGER

Abaix lo ferro!
Escleri!

ESCLERI

Te, cobart.

JOAN DE NARGÓ

Ves, boig.

(Aturantlo ab la seva espasa.)

ESCLERI

Ta vida!

ROGER

Joan de Nargó!

JOAN DE NARGÓ, *per Escleri.*

Apartéulo!

ESCLERI

A mort!

JOAN DE NARGÓ

Tu 't matas.

ESCLERI, *anant'á caure ferit.*

Ah!

ROGER

Oh, Deu!

ARRÁUT, *sostenintlo.*

Escleri!

ROGER

Tu, á un company de guerra!

JOAN DE NARGÓ, *mitj plorant.*

M' he defensat, Senyor!

DEMETRI

Al que volías
com á germá! Qu' has fet!

JOAN DE NARGÓ, *ab rabia.*

Oh! Aquesta dona!
com ara l' aborresch!

OFIRIA, *ab despreci.*

(Donchs que 's pensavan!?)

ROGER, *á Joan de Nargó.*

Oh, quina malhauransa! Mes valdría
que no haguessis nascut!

GUERAU D' AREMAS

Senyor, ja torna
á la vida.

JOAN DE NARGÓ

Oh, salvéulo.

ROGER, *á Guerau d' Arenas, ab desesperació.*

Per son pare!
Lo capdill dels alans que m' aborreixen!...
En Gircon se creurá que ha estat ma obra!

GUERAU D' ARENAS

Senyor, calméuvos, ell viurá!

ROGER

Que 'l dugan
á ma tenda, á mon llit, y que silenci
se fassi en tot. Que sonin corns y nacres.

JOAN DE NARGÓ

Senyor, prenéu ma vida!

ROGER, *ab gran pena.*

Qu' engrillonin
á aquest home al instant. Guerau, depressa.
Que portim llums! Va, llum!
(Alguns almogávars s'emportan á Joan de Nargó.)

ESCLERI

Hont es mon pare?...

GUERAU D' ARENAS

Revíu, Senyor!

DEMETRI

Oh, no, qu' un' altra volta
ha clos los ulls.

ROGER

Deixéu que jo 'l sostinga.
Com se dessagna! Ja, ja puch. Son pare
quan lo veja! Oh, aném! Jo sol: depressa,
al campament: al campament! Tinch forsas!

(En Roger sol se 'l emporta, mentres que 'ls altres silenciosos lo voltan.)

DEMETRI, *á Armengol, tot baix.*

Ja es mort!

ARMENGOL

Es mort!

DEMETRI

Que 'l Megaduch no ho senti.

ESCENA VIII

OFIRIA, DEMETRI, ARMENGOL, DALMAU, PEROT, ARRÁUT que torna á venir y GIRCON que 's presentará seguit de molts alans.

OFIRIA

(Ah, es mort! Gracias, Alá! Y ara á quí toca?

ARRÁUT

Ve en Gircon! Ja es aquí.

DEMETRI

Feu que no arrivi!
No li diguéu!

ARRÁUT

Ja ho sap!

DALMAU

Oh, pobre pare!

GIRCON, *entrant.*

Mon fill! Hont es mon fill?

DEMETRI

Senyor...

GIRCON

Diguéume

hont es? Es que ja es mort? Quina resposta
me feu? Capdills? Quí parla?

(Ningú respon.)

OFIRIA

Jo!

GIRCON

(Una dona!)

Es mort mon fill? Es mort?

OFIRIA

Es mort!

GIRCON

Ah! Dígam

quí es que ha mort á mon fill.

OFIRIA

Un almogávar.

GIRCON, *ab gran ira.*

Un de Roger de Flor!

ARMENGOL

Mes sense culpa.

DEMETRI

Senyor!...

ARMENGOL

Ohiu!

(Tots volguentlo calmar.)

GIRCON

Deixéume!

(A Ofiria.)

Y hont se trovan.

OFIRIA

Miréulos.

GIRCON

Ah, apartéuvos! Fill de l' ánima!
Jo 't venjaré! Jo 't venjaré!

(Ha sortit rápidament seguit de tothom.)

OFIRIA, *sortint darrera de tots.*

A seguirlos;
y arrivar á Roger; y en sas entranyas
trucarhi fort per deslliurar mon poble!

(Surt precipitadament.)

TELÓ

Acte segon

Interior de la tenda de Roger de Flor, que te dos compartiments. Per lo més llunyá 's va al exterior, que 's deixará veure quan entra y surt gent. En un costat de primer terme hi haurá 'l llit de Roger. Armas per la escena. Es nit.

ESCENA PRIMERA

GUERAU D'ARENAS, DEMETRI, ARMENGOL, DALMAU, PEROT y altres capdills almogávars, uns asseguts, altres drets. Al alsarse 'l teló entra Demetri.

DEMETRI

Santa nit, catalans. Jo us la desitjo,
mateix que als bizantins, sempre de gloria;
y que llorers y palmas...

GUERAU D' ARENAS, *perque calli.*

Prou.

DEMETRI

Voldría
que 'ls vostres somnis...

GUERAU D' ARENAS, *per acabar.*

Bona nit.

DEMETRI, *ressentit.*

Deixemho.

ARMENGOL

Qué hi ha d' Escleri?

DEMETRI, *volent dir que ja ho saben.*

Es mort.

GUERAU D' ARENAS

Ves quina nova!

DALMAU

Quan se l' enduya 'l Megaduch als brassos
ja ho era, es clar.

DEMETRI

Vinch ara de la tenda
de Gircon: hi ha 'l cadavre al mitj y 'l voltan
molts alans, molts; y resta 'l pobre pare
vora del mort igual que fos de pedra.
Ni aixeca 'ls ulls...

GUERAU D' ARENAS, *impacient.*

Y 'l Megaduch?

DEMETRI

Se trova
encara vora d' ells. Per cert que 'l miran
los alans d' una mena de manera...

GUERAU D' ARENAS

Cóm lo miran? Parléu.

DEMETRI

Com si la culpa

tingués Roger de Flor de que matéssin
á n' el fill de Gircon.

GUERAU D' ARENAS, *ab despreci.*

Alans! Qué ho provin
de revelarse!

DEMETRI

Ah, no! Jo no vuy dirvos
que 'n tingan voluntat.

GUERAU D' ARENAS

Res se me 'n dona
qu' ho volguéu dir ó no. Son gent perversa,
y 'l pitjor son capdill. Enlloch d' Escleri
haguessin mort al pare! Es ben de doldre!

ARMENGOL

Guerau d' Arenas!!..

GUERAU D' ARENAS

Qu' es?

ARMENGOL

Que si escoltava
un alá 'l qu' ara heu dit...

GUERAU D' ARENAS

Qué hi fa!

DEMETRI

Prudencia.

GUERAU D' ARENAS

Prudencia jo?!

DEMETRI

Si us plau, y ab cortesía
vos ho torno á pregar...

GUERAU D' ARENAS

Y quina rábia
fa ab son dir de madona! En nostra terra
al pa pa y al vi vi. Si aquesta xurma
d' alans li enveja al Megaduch la gloria
que se 'n vagi al diable; que per vencer
al mosquer d' aquets turchs som prou nosaltres.

DEMETRI

Es ben cert que sou braus; tant, que us veig dignes
de venir ab los grechs.

GUERAU D' ARENAS, *cremat.*

Miréu, me dempna
véurels inflats encara. Morts d' angunia
ja ho eran tots, que 'ls turchs los hi arrivavan
fins véurels des de dins Constantinopla;
y ab los coltells y asconas y ballestas
l' imperi 'ls hi hem salvat. Y teníu: parlan
com si 'ns fessin mercé. Atufats, per sobre
colors y espurnejar de pedras finas!...
Aquí dintre: això val.

(Per lo cor.)

Això es qui salva
ó enfonza imperis. Vostras armas semblan
filosas y áspis per teixir la purpra
de vostres basileus, momias sentadas
sobre tronos corcats!

DEMETRI, *irónich.*

Sí, sí, grans homes
be 'ls sou 'ls catalans y aragonesos.
Res vos atura: s obren las murallas
per fervos pas, y avans donéu la vida
qu' embrutar vostre honor y independencia!
Mes l' ardiment si va tot sol s' esbrava;

que hi ha altras forsas, no en lo bras ni á dintre
del cor, ah, no, son forsas ran de terra.
No las sap lo lleó: la serp. Jo us juro
que 'l vostre poble tant valent, un dia,
si no 's trasmuda fins á dins de l' ánima,
caurá vensut.

TOTS

Jamay!

DEMETRI

Y un altre poble
manará en ell.

GUERAU D' ARENAS

Ah, no, que per ser lliures
tal com avuy ho som, tota la terra
en sanch anegaríam.

DEMETRI, *seguint sa idea.*

Qu' entre 'ls vostres,
fingintvos ben voler, la gent estranya
s' hi ficará mestressa, y dividintvos
germans contra germans, voldréu l' ajuda
de vostres enemichs. Y entre cadenas
cauréu vensuts com rassa malehida.

GUERAU D' ARENAS

Portém al pit Sant Jordi que matava
lo drach d' un cop de llansa á dins la gola.

DEMETRI

Sant Jordi va fer tart, qu' en cos de fembras
ja 'l drach cent voltas engendrat havía.

GUERAU D' ARENAS

Qué sabéu vos com es la nostra rassa!

(Als altres.)

Sap que la seva 's fon y 's mor d' enveja!

(Ab ira.)

A un genovés, á un turch més me l' estimo
que no á vos gallejant que sou dels nostres.

(Los altres lo volen fer callar.)

Sí, sí, qu' á un turch, qu' á un turch!

DEMETRI

Guerau, vos prego...

GUERAU D' ARENAS

Sí, hi torno! Més á un turch!

DEMETRI

Jo us ho perdono
perque us conech: sou bo!

GUERAU D' ARENAS

Vos no. Y no callo
ni per tot vostre imperi, que vuy dírvosho:
sou pervers!...

ARMENGOL, *volentlo fer callar.*

No.

GUERAU D' ARENAS

Vos sou...

(Calla perque veu á Roger.)

ESCENA II

ROGER DE FLOR, GUERAU D' ARENAS, DEMETRI, ARMENGOL, DALMAU, PEROT y altres almogávars. Alguns vindrán ab Roger de Flor.

ROGER

Guerau d' Arenas!

Lo mateix vos! Ab eternals disputas
al meu entorn! No 'm cansan las batallas:
aquest bregar me cansa. Sempre, sempre
los uns contra dels altres aquí dintre!
Mes jo no ho vuy, y us juro per ma espasa
que 'n faré un escarment!

GUERAU D' ARENAS, *amansit.*

Senyor!

ROGER

Ves fora.

GUERAU D' ARENAS

Senyor, ja ho veig, teniu rahó; un s' enutja
perque la sanch li bull...

DEMETRI

No es res: parlavam...

ROGER

Si jo no ho vuy saber. Si es aquest home
que sembla un erissó, tot ell son punxas.

(Va á parlar altra vegada Guerau d' Arenas.)

Que ja ho he dit que prou. Aquí, depressa:
vinga en Joan de Nargó.

(A Guerau d' Arenas.)

GUERAU D' ARENAS, *surt aixugantse 'ls ulls d' una revolada.*

Sí, desseguida.

DEMETRI

Hi ha cap ordre pels grechs?

ROGER

No, tot lo dia
demá 's reposa. Ja 'ls alans ho saben.

Seguiriam demá pels meus la lluyta,
mes... los grechs s' afatigan; ja 's diu massa
que 'l Megaduch los vol deixar enlera.

DEMETRI

Senyor, no 's creu...

ROGER

La pensa qui l' atura?
(Va á seguir Demetri.)
Deixéu...

DEMETRI

Donchs... bon repós!

ROGER

Oh, no, esperéuvos.
(Als altres que anavan á sortir també.)
Y vosaltres també. He manat que vinga
un capdill dels alans.

ESCENA III

ROGER DE FLOR, DEMETRI, ARRÁUT, ARMENGOL, DALMAU, PEROT, Cavallers, y aviat GUERAU D' ARENAS y JOAN DE NARGÓ.

ROGER, *á Arráut, que entra.*

Aquí á la vora,
Arráut; y vos Demetri. Tots junts sempre,
que sou meus com jo vostre! A la fi arrivan!
(Perque entra Guerau d' Arenas seguit d' en Joan de Nargó, deixant veure á dos almogávars que s' entornan.)

GUERAU D' ARENAS

En Joan de Nargó.

ROGER

Ell sol que avansi.

JOAN DE NARGÓ

Senyor!...

(Li va á besar la má. No ho consent Roger.)

ROGER

No. Parla: y sols lo cert. Ja saps qu' Escleri
ha mort?

JOAN DE NARGÓ

Ho sé!

ROGER

Y saps tu quin es lo cástich
qu' al matador pertoca?

JOAN DE NARGÓ

Dar la vida.
Mes jo no he mort á Escleri; y testimoni
siga 'l cel y la terra y la meva ánima;
y vos, senyor; y mos companys que hi eran.

(Alguns almogávars van á parlar al seu favor.)

ROGER

Ni una paraula. No més ell que diga.
Parla.

JOAN DE NARGÓ

Era Escleri 'l meu germá de lluyta
que tot nos ho partíam; los arnesos
dels vensuts, sos cavalls, perills y glorias,
lo pa y la fam; mes una dona, oh rábia,
no 'ns hem pogut partir perque ella hi duya

dintre son cor á Satanás per pérdrens.

ARRÁUT

Y has mort á n' ell pera tenirla tota!

ROGER, *perque calli.*

Arráut!

JOAN DE NARGÓ

Ni es d' ell ni será meva. Ho juro
per Deu; aytal com juro que jo á Escleri
no he mort.

ARRÁUT

Que no l' ha mort!

JOAN DE NARGÓ

Cegat per l' odi
se llensá contra mí, de dret sa espasa,
y al apartarli jo, 's clavá la meva.

ARRÁUT

Sa vida copdiciávau.

JOAN DE NARGÓ

Si m volía
la dona á mí!

ARRÁUT

Y l' heu mort!

ROGER

Arráut! Que parli
Demetri.

DEMETRI

Jo ho he vist: s' hi llensá Escleri
mateix que boig, y ell se clavá la punta
de vostra espasa.

JOAN DE NARGÓ

Y tantdebó la vida
me l' hagués presa á mi!

ARRÁUT

Lo fill ell era
de Gircon, y l' heu mort!

DEMETRI

No, us dich.

ARMENGOL

Nosaltres
ho hem vist també.

DALMAU

Si, tots!

DEMETRI, *á Arráut.*

Vos no.

ARRÁUT

Es conxorxa
pera salvarlo; es que 'ns teníu enveja,
y us plau que 'ns matin!

(Remor contra d' ell.)

ROGER

Ah, ja prou!

ARRÁUT

Qui ho diga
qu' ell tot sol s' ha ferit, menteix!

(Tots s' esvalotan.)

ROGER, *apartantlos.*

Va, fora!
Ho dich jo!

(Pausa.)

Jo ho he vist! S' ha mort Escleri!

(Va á replicar Arráut.)

Y devant del Etern, tant val que siga

(Per Nargó.)

eix home catalá, grech... ó dels vostres.

ARRÁUT

Era 'l fill de Gircon!...

ROGER

Sanch de mas venas
per tornarlo á son pare donaría.

ARRÁUT

La de Joan de Nargó.

JOAN DE NARGÓ

Prenéula tota.

ROGER

Ah, no!

ARRÁUT

Sino 'ls alans!...

ROGER

El qué? Venjarlo?
Venir á mí en revolta? El qué? Que 's diga!
No 'm fa por tot lo mon si es de ma banda
la rahó, y jo la tinch. Lliure aquest home.

(En Guerau d' Arenas li treu 'ls grillons.)

Un assessí hi ha hagut, á ell mereixía
darli la mort, y ell sol se l' ha donada.
Justicia ha fet. Joan de Nargó, altra volta
sou dels elets devant la companyía.
Y vos, Arráut, si algú trovéu que vulga
moure ni un dit en contra meu, digueúli

que peons y genets dalt de las forcas
fan igual ombra á terra. No m' aturan
ni 'ls elements ni 'ls homes. Si he vist caure
per sobre de mon cap la mar inmensa
y del fons he sortit! Y es que 'm destina
Deu per sa causa en contra de Mahoma.

ARRÁUT

Qu' ell proveheixi als bons!

ROGER

Ja ho fa!

ARRÁUT

(Ah, malhajas!)

ROGER

Veníu, Joan de Nargó.

JOAN DE NARGÓ

Senyor!

ROGER, *á ell sol.*

Guardéuvos
dels alans.

(Li dona á besar la má.)

JORN DE NARGÓ

Grans mercés!

ROGER

Tothom á fora.

ARRÁUT

(Ira de Deu!)

GUERAU D' ARENAS, *á Arráut.*

Rehira, qué 's murmura?
Si als alans no 'ls hi plau...

(Tots van sortint.)

ARRÁUT, *á Guerau d' Arenas.*

Anéu!

GUERAU D' ARENAS

Donchs ara
vuy saber per qué heu dit...

ROGER, *renyantlo.*

Guerau d' Arenas!

DEMETRI, *á Guerau d' Arenas.*

Deu salvi al erissó!

GUERAU D' ARENAS, *á Arráut.*

Donchs vuy que 's diga!

DEMETRI, *á Guerau d' Arenas.*

Qu' us crida 'l Megaduch!

GUERAU D' ARENAS, *á Demetri.*

Y á vos y als vostres
per malvats y ruhíns!...

ESCENA IV

ROGER DE FLOR y GUERAU D' ARENAS

ROGER

Guerau! Encara
barallante? Oh traydor! Com haig de dirho!
Va! Prou! Que vinga una galera armada
y se t' emporti á Catalunya! Vésten!
No 't vuy! Vésten d' aquí! Y maymés que tornis.

(En Guerau d' Arenas va sortint poch á poch molt conmogut. Per últim s' atura.)

GUERAU D' ARENAS

Perque l' estimo massa! Y ells procuran
que 's perdi 'l Megaduch! Qu' al fons de l' ánima
vos aborreixen los alans, y d' odi
se consúmen los grechs! Y prou qu' un dia
me daréu la rahó! Quan ja no ho veja,
que seré á Catalunya mort...

ROGER

De rábia!
De rábia, sí!

GUERAU D' ARENAS

D' anyorament. M' hi duhen
á que 'm corsequi sense vos!

ROGER

Y á dintre
encara de la terra, als morts que hi trovis
los hi mourás rahóns.

GUERAU D' ARENAS

Donchs que s' acabi
la meva vida! Vuy morir! M' ofego!
Jo 'm mataré: de cap contra las rocas;
que m' esquerdi!...

ROGER, *dissimulant l' enterniment.*

Guerau!

GUERAU D' ARENAS, *plorant.*

Jo no puch viure
que 'm llensa 'l Megaduch!

ROGER, *ab fingida feresa.*

Calléu! Que cállis!
Bestia qu' ets!... Te, m' has enternit com dona.
Sí á fora ho sapiguéssin! Som de ferro
nosaltres dos: no tu?

GUERAU D' ARENAS

No ho sé!...

ROGER, *sens poguer amagar la emoció.*

Las llágrimas
pels nins tantsols.

GUERAU D' ARENAS, *molt enternit.*

Tantsols; jo soch feréstech!

ROGER

Nosaltres may: á guerrejar, som homes!

GUERAU D' ARENAS

Senyor, á mí mateix me tinch malicia.

ROGER

Vésten d' aquí. Cap més paraula, corre.
(Perque se 'n vagi sense que li noti la emoció.)

GUERAU D' ARENAS

Més sé 'm perdona?

ROGER

Sí, Guerau: als brassos!

GUERAU D' ARENAS, *no gosant abrassarlo.*

Senyor!

ROGER

Abrássam fort!

GUERAU D' ARENAS

Ah, si! Y que vingan
los malvats contra vos! Vos sou mon pare,
sou mon fill, mon germá, tota ma terra:
sou tot lo mon per mí!

ROGER

Si, més recórdat
que soch qui mana. Ves.

GUERAU D' ARENAS, *sortint corrent.*

(May més hi torno!)

ROGER

Gracias á Deu! Si algú 'm vegés! Quina ánima!

(Se sent á Guerau d' Arenas que 's baralla ab algú á fora.)

GUERAU D' ARENAS

Que n' has de fer? Rehira! Aquell que vulga!...

ESCENA V

ROGER DE FLOR. Després OFIRIA

ROGER

Es ell un altre cop! Sembla mentida!

(Pausa.)

Massa qu' ho veig qu' aquí á tothom faig nosa;
més está ab mí l' Emperador! Com creure
que ventejantli 'ls turchs qu' ell no podía
fer enrera ni un pas m' ho pagui ab odi?
Son fill si que me 'n te, qu' ho dissimula
ben malament: lo vil, lo boig que 's tira
terra als ulls rebutjantme. Ni una volta
has guanyat en la lluyta, oh Kyr Miqueli,
y 't corsecas de rábia perque miras
avansar terra endins els almogávars.

(Se sent lo retrunyir dels corns que 's va allunyant.)

Lo campament reposa: prou qu' es l' hora!

(S' ha desfet la espasa y s' estén sobre 'l llit.)

Kyr Miqueli ets poruch, y tems qu' un dia
al trono de ton pare jo m' hi assegui.

(Se mou un drap de la tenda á vora terra, y apareix lo cap d' Ofiria qual cos va avansant arrossegantse com una serp. Després d' un moment de pausa escoltant, parla Roger.)

Qui hi ha assí?

(Pausa. Ell escolta. Ella va entrant.)

Kyr Miqueli 's creu que l' ánima
tinch com la seva jo.

(Va adormintse.)

Viu de rancunias...
y jo... de gloria. Avans d' una desfeta...
que 'm traspassin el cor.

(Desvetllantse.)

Guerau!...

(Pausa.)

Dirías
qu' era aquí dins.

(Pausa.)

Si ho es! Guerau, qué 't porta?

(Ofiria fa soroll y en Roger se recolza al llit.)

Quí es que va assí? Per Deu!

(Alsantse.)

Qui va en ma tenda?
Una dona aquí dins? Per hont entráres?

OFIRIA

Per terra, com la serp... dintre la fosca.

ROGER

Oh, ets aquella turquesa.

OFIRIA

Me tenía
gent dels teus. M' he escapat y 'm persegueixen!

ROGER

Fora d' aquí al instant.

(Petit remor fora.)

OFIRIA

Escóltals! Sálvam!

ROGER

Apártat.

(Donant un pas cap á la porta.)

OFIRIA

Ah, no 'm deixis!

ROGER

Qui esvalota
no hi tornará maymés! Y tu, captiva,
resígnat á ta sort. Y ves.

OFIRIA

No, sálvam!

ROGER

Que súrtis dich!

OFIRIA

Pietat!, que jo t' ho prego
per ton Deu! Per ta mare qu' era dona
com jo: per quan resavas en sa falda!
Per quan ella 's moria!

(Ell s' ha anat passejant per la tenda, acostantse ara á ella que está agenollada á terra.)

No m' entreguis
á la xurma, oh, Senyor! Jo ho sé qu' ets noble!
Déixam qu' esperi la claror de l' alba
en un recó d' aquesta tenda! Llígam
ben fort, llénsam á terra: y que jo fugi
demá ab els meus, que 'ls trobaré!

ROGER

Sí? Y dígam
ahont son los teus?

OFIRIA, *ofesa.*

Ah, son ben lluny!

ROGER, *volent dir que son ben aprop.*

Se trovan
á las valls de l' Ardena.

OFIRIA, *fingint.*

No!

ROGER

Y esplícam.
Saps el torrent qu' hi va entremitj de penyas,
amagat á tothom? Si tu ho saps, ara
guía ma gent, y un cop guiada ets lliure.

OFIRIA, *ofesa de la proposta.*

Senyor!

ROGER

Y ets lliure.

OFIRIA

Oh!

(Cau asseguda.)

Perdó! Qué feya!
La fadiga!...

ROGER

No, seu. Y parla.

OFIRIA

'S trova
amagat eix torrent, que be podría

l' host cristiana engolirshi, avuy qu' es fosca,
y caure sobre 'ls turchs á l' impensada.

ROGER

Mes tu devant de tots, y si 'm traheixes...

OFIRIA

Y aixi 'm promets la llibertat?

ROGER

Sí, tota;
y encara més.!.

(Com si li anés á donar diners.)

OFIRIA

Oh, quina desventura!
Y jo que 't creya lo primer dels homes!

ROGER

Y ho soch, turquesa.

OFIRIA

Y á aquest preu me salvas?

(Ell diu que si ab lo cap.)

Trahir als meus!

(Resolta.)

Val més que se m' enduga
la xurma de ta gent! Va, va, m' hi entrego!

(Va cap á la porta de la tenda.)

ROGER

Atúrat!

OFIRIA

Ets...

ROGER

Sí, dígaho!

OFIRIA

Vil!

ROGER, *ab rábia.*

Oh!

OFIRIA, *valenta, tornant enrera, desafiantlo.*

'M cridas?
Jo t' he dit vil! Cobart!

ROGER, *corrent á ella.*

Y com no 't xucla
l' infern! Tens sanch de ca! Y jo!...
(Agafantla per un bras la fa caure á terra y li posa 'l peu assobre pera esclafarla.)

OFIRIA

Sí, mátam!
Mátam, que 'm matis!
(Ha comensat ab feresa y ha acabat ab un sanglot.)

ROGER

Au á fora, á fora!
Que te 'n vagis!
(Ella ageguda á terra segueix plorant fort.)

OFIRIA

Oh Alá! Oh la mare meva!

ROGER

(Que anava á fer!)

OFIRIA

Oh, Alá!

ROGER, *rabiós.*

(Y com plora!) Calla!

OFIRIA

Mare meva!

ROGER

Que callis!

(Perque no calla.)

Donchs que vingan
y que 't treguin. Guerau!

(Ella calla.)

(Es clar, com ella
pot anar contra 'ls seus!)

(Ofiria procura alsarse.)

(Y es coratjosa,
que cercava morir! Si al cinyell porto
un' arma! Ja no plora.

(Ella s' ha anat alsant.)

Va! Que visca!
Prou que 'n corra de sanch, y quan s' es jove
y com ella 's te... cor, y 's te bellesa...)

(Ofiria no 's pot alsar sola, ell dupta en anarhi y al veure que torna á caure s' hi acosta.)

Va, enlayre desseguida. Jo t' ajudo:
dónam la má. Ben fort; estreny. Va, issa!
Ara ja 't sostindrás!

(No li deixa la má. quedant mirantse y sense dirse paraula un instant.)

OFIRIA

Oh, mercés!...

(Al sentirla que parla suaument, ell la deixa poch á poch, fingint rudesa.)

ROGER

Y ara

resta aquí fins al jorn, y allá hont tu vulgas
te 'n anirás... en llivertat... y sola.

OFIRIA

Oh, Senyor!...

ROGER

Y qué dius? Estás contenta?

OFIRIA

Confosa estich!

ROGER

Lo vil, ja veus qu' encara
no ho es tant com te creyas.

OFIRIA

Oh, perdónam
Senyor!

(Se sent un corn llunyá.)

Mes tornan!

(Espentada.)

ROGER

No, son los que vetllan.

(Se la queda mirant y després diu de cop.)

Mírat, l' albada es lluny; ab això dórmet
á un recó, y bon repós.

OFIRIA

Ah, si!

ROGER, *tirantli robas de son llit.*

Te, ampárat
ab estas robas, que la nit es freda.
Ne tens prou? Qué més vols?

(Ab rudesa fingida.)

Qué hi ha?

(Perque ella no 's mou.)

OFIRIA

Que 'm lliguis.

ROGER

Que 't lligui jo?

OFIRIA

Tu dormirás; veig armas...

ROGER

Ah, si!

(Mirant las armas y després á n' ella.)

Ves á ton lloch.

OFIRIA

(Aixís me deixa?)

ROGER, *anant á son llit.*

(Ma hora no ha arrivat, qu' es lluny ma hora!)

OFIRIA

(Y ho es Roger de Flor; pels meus el tigre
que may te prou de sanch de ma nissaga!)

(Queda agenollada á terra.)

Vinga la nit de pau.

(Prega á mitja veu.)

Oh, Alá, qu' ets l' únich
en Orient y Occident, que has fet los homes
y 'ls ángels voladors, qu' encens los astres,
y ets llum sobre la llum, alabat sigas.
Alabat sigas tu, justicia y forsa
y hermosura y clemencia.

ROGER, *girat d' esquena.*

Es en veu alta
que pregan sempre 'ls turchs?

OFIRIA

Senyor!...
(Com demanant perdó.)

ROGER

No, digas;
ves dihent, ves.

OFIRIA, *molt íntim.*

Oh, Alá, 'l cor asserena
dels homes grans, y bésals ab tos llavis,
y escampa sobre d' ells ta bondat pura.
(Pausa.)

ROGER

Ves dihent.

OFIRIA

Y en la nit com infants tórnals,
aplacant sas soperbias y rencunias...
Y, oh, Alá, posa en mon cor ta fortalesa
perque arrivi ma veu á las entranyas
del geni altíu, tot gloria y hermosura,
de quants nasqueren lo primer dels homes;
que, ay! no creu en ta llum, y es á ta imatje.
(Pausa. Ell se regira pel llit y riu bondadós.)
Humil sobre 'ls vaixells al port de Brindis
va creixer batussantse ab las tempestas
de cels y mars, y 'l pit tornat de bronzo
la victoria s' ha endut fentla sa amiga,
y tronos ha volcat, y aferma imperis,
y á tu mateix, oh Alá, te planta cara!

ROGER

Ben dit. Es cert.

OFIRIA

Mes ay, que tu podrías,
tantsols ab lo respir, en pols desferlo.

ROGER, *girantse de cop. Pausa.*
Calla, qu' he sentit gent. Vésten á l' ombra.
(Ofiria rápidament se n' ha anat més cap al recó, desapareixent en la fosca.)

ESCENA VI

OFIRIA, ROGER DE FLOR, GUERAU D' ARENAS
y després HIRAK

ROGER

Quí hi ha?

GUERAU D' ARENAS

Soch jo, Senyor.

ROGER

Qué vols?

GUERAU D' ARENAS

Qu' arriva
un missatjer.

ROGER

Hont es?

GUERAU D' AREMAS

Prop la estacada,
que us vol parlar!

ROGER

Un missatjer á esta hora?
De quí? Si encara dorms? Ves, que s' allunyi
fins á ser dia clar.

GUERAU D' ARENAS

Veuréu: sentíren
los guaytas devanters que s' acostava
trepinar de corcers: y era una colla
de turchs.

ROGER

Y donchs pitjor.

GUERAU D' ARENAS

Mes ja son dintre
del campament...

ROGER, *reptantlo.*

Guerau! Sens que jo ho mani?
quí ho ha permés?

GUERAU D' AREMAS

Com qu' han deixat á fora
las armas...

ROGER

Prou...

(Alsantse per anar colérich á sortir de la tenda.)

GUERAU D' ARENAS

Y mostran una lletra
en que 's vol que á tot' hora nit y dia
parlin ab vos...

ROGER

De quí es la lletra? Acaba!

GUERAU D' ARENAS

De Kyr Miqueli.

ROGER

Cóm de Kyr Miqueli?
Y ells son turchs?

GUERAU D' ARENAS

Turchs.

ROGER

Fes lo capdill que vinga.

(Surt Guerau d' Arenas.)

(Quan més prompte millor. Quí sap qué volen.
Kyr Miqueli es qui 'ls guía fins ma tenda,
y no es bona senyal que tinga tractes
ab nostres enemichs sens que 'ls aprobi
Roger de Flor! Es baix. Que ab mí no jugui.)

(Torna Guerau d' Arenas guiant á Hirak.)

GUERAU D' ARENAS, *senyalantli.*

Lo Megaduch.

HIRAK

Senyor...

ROGER

Tens una lletra
del fill del Basiléu?

HIRAK

La tinch.

ROGER

Veyámla.

HIRAK

Aixó es. Com veurás, es perque puga
fins tu arrivar, en tots moments y lliure,
Kaldak-el-Sir.

ROGER

Qu' ets tu.

HIRAK

No; ell es qui mana
d' un mar al altre mar en l' Anatolia.

ROGER

El que hi mana soch jo, en tot: en mars y terras.

HIRAK

Kaldak-el-Sir, dich jo, qu' es qui m' envia.

ROGER

Qué vol?

HIRAK

Com haurás vist, aquestas ratllas
donan á entendre, que, malgrat la lluyta
entre turchs y cristians, Constantinopla
no 'ns odía com tu.

ROGER

Que allá s' estiga
Constantinopla. Jo só aquí.

HIRAK

T' ho deya...

ROGER

Qué vol Kaldak-el-Sir?

HIRAK

Vol... Te demana...
trevas. Voldría que finás la lluyta.

ROGER

Per mí finada está. Qu' ell se m' entregui
ab tothom de sas valls y sas montanyas
obrint castells y vilas; que s' arbori
ma ensenya enlayre fins á dintre 'ls núvols;
qu' enlloch no resti ni color ni rastre
d' avinguda moresca, y que la signi
l' Emperador la pau ab vostre poble.
Mes trevas jo, tenintvos á dos passas,
y fentvos tremolar sols si renilla

un cavall afolrat ó 'l d' una adzembla?
Ah, may pel nom de Deu, may, jo us ho juro.
Y tu á ton capitost pots corre á dirli
que jo 'm quedo ab ma espasa y ab mon odi;
y ell que 's quedi ab l' escrit de Kyr Miqueli,
qu' es per mí lletra morta, com es morta
del teu Kaldak-el-Sir per mí la rassa.

HIRAK

Be está.

ROGER, *senyalantli la sortida.*

Y res més.

HIRAK

Es que, Senyor, voldría
al menys Kaldak-el-Sir, ell obligantse
á ferho igual, que tant homes com donas,
presoners fets avuy, los baratessim.

ROGER

Ell no 'n te de ma host, que 'ls meus ó matan
ó moren; y 'ls que moren ja son lliures.

HIRAK

Donchs... Quan vols per rescat de la gent nostra
qu' has pres avuy?

ROGER

Ta gent! Ja es repartida
entre 'ls capdills.

HIRAK

Oh, Alá! Es que jo 't reclamo
un sol dels presoners.

ROGER

Ja no 'n disposo.

HIRAK

Es que per ell tindrás tant or com vulgas.
Es una dona jove que portavam
en mitj del meu estol.

ROGER

Y te la hem presa?
Y defensantla no vas dar la vida?
Y ara 'm promets ton or?

HIRAK

Lo que 'm demanis!
Senyor, tu ets bo!

ROGER

No ho soch ni t' ho meréixes

HIRAK

Escolta: jo la estimo á aqueixa dona
que esposa meva te de ser un dia.

ROGER

Quin cor que tens! Quin cor! Y la deixáres
pera salvarte tu? No he vist cap prova
d' amor més gran.

HIRAK

Jo 't dono per Ofiria...

ROGER

Tu á mí? Ni presentantme l' Anatolia
curulla d' or, ni que á mos peus la terra
manyaga s' ajoqués te la daría!
A un home com tu ets! Mes si no ets home:
qu' ella te 'l cor del home, y tu 'l de fembra!
Ella á tu 't deu odiar.

HIRAK

(Oh, quina rábia!)
Ella á mí 'm vol, y tu res saps d' Ofiria!

ROGER

Qué res sé d' eixa dona? Jo! Si á n' ella
la conech més que tu, que tu li has vista
la hermosura del cos, jo la de l' ánima!

HIRAK

Oh dissort, que tu has fet d' aqueixa verge
ton goig ruhí!

ROGER

Mentéixes!

HIRAK

Si tenía
un' arma, odiós cristiá!...

ROGER

Per Deu! Al últim
s' ha encés la teva sanch!

HIRAK

Oh, sí!

ROGER

M' agradas
ab ta rábia! Qué vols?

HIRAK

Matarte!

ROGER

Mira,
aquí tens una espasa... La que vulgas:
tríala; jo prench l' altra.

HIRAK, *pren una espasa.*

Sí! Ta vida!
Jo la vuy!

ROGER

Donchs á péndrela! Va!

HIRAK

Lladre!
Dígam que no la vols, que me la tornas!

ROGER

Avansa que t' espero. Y donchs? Per ella,
per eixa dona.

HIRAK

Ah, no; que si 't matava
no sabría allá ahont es.

ROGER

Sí, jo t' ho juro
que 't sortirá al devant, si 't vol... au, corre!

HIRAK

Sedejas per ma vida!

ROGER

Pren la meva.

HIRAK

Ta gent després contra de mí...

ROGER

Si 'm matas
qué 't fa? Venjas als teus y á la que estimas.

HIRAK, *no gosant á combatre.*

Ah, no!

ROGER

Si ets un cobart!

HIRAK

Ah, si jo 't trovo
devant meu als combats!

(Ha llensat la espasa y va á sortir rápit.)

ROGER

Ah no, no fuges!
Alsa la espasa ó com un gos...

(Se sent la rialla d' Ofiria que surt de la fosca. Hirak corre cap á n' ella.)

HIRAK

Ofiria!

OFIRIA

No t' acostis á mí! Va, va, la espasa!
Contra d' ell!

ROGER

Axó vuy!

HIRAK

Ja no: aném fora.
Tinch una carta que obra pas. T' aturas?

(Riu Roger.)

OFIRIA

Mes es Roger de Flor, y si 'l matéssis
se salva nostre poble.

HIRAK

Aném!

ROGER

Ab vida
no sortirás d' aquí ab aquesta dona.

HIRAK

Donchs m' hi jugo ma sort per ferla meva;
ma rassa, tot. No armas.

OFIRIA

Qué!

ROGER

Va, esplícat.

HIRAK

Jo 't daré més, molt més. Ma vida sola
qué val! Ve 'l dia: jo faré que cayguis
damunt del camp dels turchs!

OFIRIA

Hirak!

HIRAK

Puch dirte
lo camí arresserat que hi va!

OFIRIA

Oh!

ROGER

Si 't deixo
que 't salvis ab Ofiria?

HIRAK

Si!

ROGER

Jo 't dono
paraula per mon Deu de que sou lliures
tu y ella si ara 'm dius...

OFIRIA

(No ho dirá!)

ROGER. *apart á Ofiria.*

Espera!

HIRAK

Donchs be: 'l torrent s' amaga entre la runa...

OFIRIA, *perque no ho reveli.*

No!

HIRAK

Escóltam be que no errarás: la entrada...

ROGER, *rápit, fentlo callar.*

Cap més paraula!

OFIRIA

Oh, prou!

HIRAK

Mas si no esplico
lo lloch d' entrada, cóm?...

ROGER

Es teva, empórtatela.
No la vench jo á esta dona: qué 't pensavas!
He volgut veure qui eras. Pots seguirlo
al traydor á ta patria.

HIRAK

Ofiria, anémsen!

OFIRIA

Lliures?

ROGER

Si.

OFIRIA

No me 'n vaig jo ab aquest home!

HIRAK

Qué has dit!

OFIRIA

No, may! Me fas horror! La vida
que me la prengan los cristians: per terra
que arrosseguin mon cos; que m' espedassin

aletejantme 'l cor; tot, tot. Mes dirme
ta esposa jo? La esposa del qu' entrega
son poble al enemich!? No ets de ma rassa!
No ho ets! Tu ets un malvat; un vil; un monstre!

HIRAK

Ofiria!

OFIRIA

Ets un cobart: que aquí 'l tenías
y has sentit por! Fugires de la brega
per por, deixantme á mí! Mes no t' aturis,
torna á fugir.

HIRAK

Mes emportante als brassos!

OFIRIA

No t' acostis, ruhí!

HIRAK

Es en va, qu' ets meva!

(Roger s' ho mira creuhat de brassos, impassible.)

OFIRIA

Ves, vil alarb!

HIRAK

Ets meva!

OFIRIA

No y no!

HIRAK

Ofiria!

(La ha agafada per emportársela. Ella se 'n desfá corrent á Roger.)

OFIRIA

No, may. Ampáram! Ah Roger, ampáram!

ROGER, *á Hirak.*

Fuig, vésten!

HIRAK

Mes ab ella.

ROGER

Sol! A fora!

HIRAK

Aqueixa dona es meva.

ROGER

Aquí, mos guardas!

HIRAK, *á Ofiria.*

Es cristiá!

OFIRIA

Ell me defensa!

ROGER

Guerau! Vinga
ma gent aquí!

GUERAU D' ARENAS, *entrant ab alguns almogávars.*

Senyor!

ROGER

Al punt! Trayéulo
del campament, ab tots los turchs! A fora!

HIRAK, *mentres lo treuhen.*

Jo 't trovaré!

ROGER, *seguintlo fins á la porta.*

Felló! Vil! Miserable!
Galeot!

ESCENA VII

OFIRIA, ROGER DE FLOR

OFIRIA

Ah grans mercés, Senyor!

ROGER, *seguint ab la excitació d' avans.*

Rodejan
á vostre Alá més que guerrers indómits
vibras que s' arrossegan!

OFIRIA, *volent ferlo callar.*

Senyor!

ROGER

Álsat!
(La aixeca ell.)
Malvat, diu que t' estima y com te deixa!
Quin fástich, veritat?

OFIRIA

Sí.

ROGER

Es desventura
la teva! Posar l' ánima en un home,
somniar en ell de jorns y nits, y en terra
cáuret la vena per trovarlo horrible!
Digam que ho es.
(Imperatiu.)

OFIRIA

Sí, sí!

ROGER

Que li tens odi!
Que 't fa vergonya! Parla!

OFIRIA, *besantli la má.*

Senyor, mira.
Soch agrahida jo.

ROGER

Sí, y ets hermosa:
y l' ánima tens gran, com de miseria
la te aqueix home!

OFIRIA

Oh, Roger! Me salvas!

ROGER

Me tenías per vil!

OFIRIA

Ja no! Tot vibra
dintre meu!

ROGER

D' agrahida!?

OFIRIA

No; de joya,
de plaher may sentit...

ROGER

Si vols, allúnyat;
tot s' obrirá per tu, qu' ets lliure, lliure.
Qué vols? Demana.

OFIRIA

Sols oirte, véuret;
admirar ton poder, caure en tos brassos,
estimarte d' amor!...

ROGER

Ay pobre dona,
que jo no tinch entranyas, qu' es foguera
mon cor sols un instant, y 's glassa, Ofiria,
deixant cendras per tot! Avuy als brassos,
demá oblidante y sols veyentne runas
en tu, y passant com torb, pels crits de guerra
lo meu cor emportat; que jo no estimo
sino la lluyta, 'l flamejar de gloria,
lo volar sobre un carro qu' esgavelli
tronos y altars y rassas esgarrihi!
Sempre en avant, camí del sol, cercantne
la font de tota vida, allá hont ma boca
l' ambició de poder que aquí 'm recrema,

(Per son cor.)

sobre 'l mon assegut se satisfaga!

OFIRIA

Oh, déixam que t' ho diga! Jo tot odi
era per tu, puig Satanás me creya
que t' havía engendrat; y en las batussas
de ma gent, á cavall jo la empenyía
contra dels teus y son valor doblavas;
qu' ells fan lo que jo vuy, puig santa 'm creuhen!
Mes jo t' he vist y, no sé cóm, totduna
quin batre al pit! Qu' eras hermós y noble
més que cap de ma rassa! Y quins desitjos
de dartho tot del cel y de la terra!
Y dintre tota jo se 'm barrejarren
ta cara y la d' Alá, tos ulls que 'm miran
y 'ls d' ell qu' en tot se trovan; y ánsia eterna
sento, Roger, de fóndrem en tos brassos!
Dius que abrusa tot cor, y tot m' hi crida;
que m' hi abrusi en ta flama, que m' hi abrusi!

ROGER

Ton parlar es de llirs de fresca aroma;
y acostante s' allunyan las tempestas
que al fons de la meva ánima 's congrían.
Y ara no sé aborrir, sols estimarte,
oh dona de mon goig!

OFIRIA

Roger, ben prompte
lo sol espuntará, d' Orient arriva,
qu' es llar dels meus. Los nostres cors s' ajuntin
y anémhi 'ls dos!

ROGER

Sols ton amor!...

OFIRIA

La terra
t' entrego ab mon amor!

ROGER

Sols tu, qu' embriagas
fentme oblidar de terra y cel!

OFIRIA

Escolta;
no soch traydora als meus!

ROGER

Y qué 'm fa! Dígas!

OFIRIA

Vuy ta gloria y la seva. Es hora augusta
aquesta per tu y ells.

ROGER

Somnis de fembra!
Somnials en mon pit!

OFIRIA

Oh, escolta, escolta!
T' aborreixen los grechs, d' odi 's consumen
per tu 'ls alans que 't matarán un dia!
Fuig de tots, oh Roger; los almogávars
te seguirán fidels!

ROGER, *volent, enamorat, que ella no insisteixi.*

Ja prou!

OFIRIA

No, déixam!
Jo t' oferesch, devant d' Alá, vensudas
las rassas totas á tos peus! T' admiran
los turchs per ton coratje.

ROGER

Ah, no!...

OFIRIA

Y ells tenen
ma veu com de Mahoma. Els almogávars
pórtals ab tu á mas tribus: las asconas
juntém ab los panars; y eixa Bisanci
voltada de vergers, truja podrida
en mitj de porcells morts, jaurá per sempre!

ROGER

Sols de sentirte, dins la veyna sola
dringa ma espasa esvalotantse d' ira!
Soch de Bisanci jo!

OFIRIA

No, no: mos brassos
son qui més fort t' estrenyen!

ROGER

Sí, qu' ets meva,

y ara soch de tu sol; perque es ta boca
qui besa ab més amor!

OFIRIA

Roger, t' estimo!

ROGER

Jo 't vuy á tu y no més! Que 'l mon s' aparti!
Lluny ton poble y 'l meu: que sols me trobi
dintre tots ulls! La llum que 's fassi enrera!
Y que duri la nit!

OFIRIA

Roger!

ROGER

La Arabia
ara la tinch! La Arabia hont may arrivo.
que 'm surt á rebre!

OFIRIA

Jo! Dos mons que 's juntan!

ROGER

Los teus llavis!

OFIRIA

Y 'is teus! Roger!

ROGER

Ofiria!

ESCENA VIII

OFIRIA, ROGER DE FLOR, GUERAU D' ARENAS, ARMENGOL, DALMAU, PEROT, DEMETRI y gran munió d' almogávars y grechs. Tots quan s' indiqui.

ARMENGOL, *de fora.*

Alarma! Alarma!

ROGER

Qué he sentit!

DALMAU

Alarma!

GUERAU D' ARENAS

Ahur! Ahur!

ROGER, *apartantse d' Ofiria.*

Oh Deu!

OFIRIA

Roger! Quí crida!

ROGER

Lo campament revolt!

(Anant cap á la porta al acte que hi apareix en Guerau d' Arenas.)

GUERAU D' ARENAS

Senyor, recullen

sas tendas los alans!

(Darrera de Guerau se veu algun altre capdill. Comensa 'l dia, blavejant la claror al defora, veyentse quan apartan la cortina.)

ROGER

Sense mas ordres!

ARMENGOL

Se 'n van del campament!

ROGER

Tothom que s' armi,
y aixequém tot lo camp!

GUERAU D' ARENAS, *s' entorna seguit dels altres capdills.*

Tendas à terra,
almogávars y grechs!

ROGER, *armantse rápit.*

(Si volen lluyta,
lluyta tindrém, per Deu y per Sant Jordi!)

OFIRIA

Ahont vas, Roger?

ROGER

Que rompen ma obediencia
los alans de Gircon!

(Molt exaltat.)

Oh vils! Ma espasa!
Mon armeig de combat!

(Ella l' ajuda á posarsho.)

OFIRIA

Oh sí, sí! En contra
dels alans, ab quin goig!

ROGER, *sempre molt excitat.*

Mon capell! Vinga!

OFIRIA

Tu y 'ls teus almogávars, y la rassa

indomable dels turchs en contra sempre,
d' aquest emperador!

ROGER

Qué dius! No es hora
d' aqueixos somnis, no; que ara es un' altra
ma vida: la de sempre!

OFIRIA, *abrassantlo.*

Soch Ofiria!
Roger! Roger!

ROGER, *apartantla.*

Ves, no; qu' ets una dona
com las altras per mí!

(Cridant.)

Ma gent!

OFIRIA, *volentlo contenir.*

Atúrat,
Roger!

ROGER, *á Guerau que ha entrat.*

Tothom aquí!

GUERAU D' ARENAS

Als alans esperan
los turchs dalt la montanya.

OFIRIA, *ab desesperació.*

Oh!

ROGER

Que s' acoblin
llops ab llops! Cóm me plau!

(A Guerau.)

Aquí depressa,
quatre homes!

GUERAU D' AREMAS, *sortint.*

Al instant.

OFIRIA, *á Roger, que va cap á n' ella.*

D' Hirak la xurma!

ROGER

Dels teus! Dels teus!

OFIRIA

Soch de Roger!

ROGER

Turquesa;
es turquesa ta sanch!

OFIRIA

Mes vuy que 's fongan
nostra gent.

ROGER

No. Jamay! Ves qui 'ls abrassa
á ton Deu y al Deu nostre!

(Entran quatre almogávars.)

Aquí. Enduyéusen
fora del campament á aquesta dona!

OFIRIA

Roger! Ah, no, Roger!

ROGER

Féula que puji
en lo mellor cavall.

OFIRIA

No, no!

ROGER

Y ves lliure!

OFIRIA

No, pietat!

ROGER, *ab son punyal obra un pas á la tenda.*

Per aquí.

OFIRIA

No, no!

ROGER

Depressa!

(Per lo lloch esqueixat de la tenda surten Ofiria y 'ls almogávars que se la emportan.)

(Lluny l' amor! Soch dels meus!)

(Van venint rápidament á la escena capdills y soldats almogávars y grechs, encara armantse, com á sorpresos que eran dormint. Altres aplegan la tenda de Roger, veyentse per los trossos trets com plegan altras tendas. Tot aclarit per la llum del dia naixent.)

GUERAU D' ARENAS

Los alans surten enduyéntsen son mort.

ROGER

La porta es ample pels que 'ns deixin, companys.

DALMAU, *venint.*

Traydors!

(Altres ho diuhen també.)

ROGER, *volent contenir als que cridan.*

Quí crida!

DALMAU

Nostra gent vol ferirlos.

ROGER

Ningú 'ls toqui!

(Van passant pel fons á molta distáncia gran munió d' alans.)

ARMENGOL

Van passant!...

(Una altra colla d' almogávars ab Perot se precipita á la tenda de Roger, incitantlo á que 'ls deixi atacar als alans.)

PEROT

Morin!

ROGER

Al que tregui l' arma
lo mato jo! Esperéuvos! Que s' allunyin:
quants més sigan en contra de nosaltres
més triomfarém!

DALMAU

Son vils! Traydors!

ROGER, *privantlos d' embestir.*

Que 'ns deixin!
Un instant més! Que passin! Que s' ajuntin
ab los turchs sos iguals!

(Ja no 's veuhen passar alans.)

PEROT

Son fora.

ROGER

Mano
no més que jo!
(Aturantlos fins ab sa espasa, que estén devant d' ells.)
Un altre instant!

DALMAU

Ara!

ROGER

Miréulos;
ja son aprop dels turchs!

(Indignació de tothom.)

ARMENGOL

Senyor?...

ROGER

Ja ajuntan
sos penons!

DALMAU

Los malvats!

ROGER

Mos fills, ja es l' hora!
Com llamps assobre d' ells!

(Retrunyen los corns dels almogávars y 's llensan atravessant la escena, barrejats almogávars y grechs contra dels enemichs.)

ARMENGOL

Firám!

ROGER

Sant Jordi!

PEROT

Catalunya!

DALMAU

Aragó!

ROGER

Amunt! Enlayre
las asconas y 'ls darts! A la barreja!

TELÓ

Acte tercer

Quadro primer

Cambra del hostatje de Roger de Flor á Andrinópol. A la dreta una finestra; al mitj una porta y un' altra á la esquerra. Es cap al tart.

ESCENA PRIMERA

ARMENGOL, DALMAU, PEROT y desprès
JOAN DE NARGÓ

ARMENGOL

Aquesta vida 'm cansa. Y donchs qué espera
Roger dins d' Andrinópol?

DALMAU

Fa sis dias
que 'ns hi trovém. Ja n' hi ha prou: ja es hora
de rependre la lluyta á l' altra banda
del Helespont.

PEROT

La nostra gent se migra.

(Entra Joan de Nargó.)

Joan de Nargó, qué fem?

JOAN DE NARGÓ

Jo lo que vulga
nostre capdill, y prou.

ARMENGOL

Als almogávars
los hi desplau aquesta cort greguesca:
y malgrat tanta festa y tanta dona,
de Kyr Miqueli, igual que al primer dia
se 'n rezelan tot' hora!

JOAN DE NARGÓ

Sempre, sempre
ab lo mateix vosaltres! Sols rancunias
veyéu per tot!

DALMAU

Jo sí.

JOAN DE NARGÓ

Donchs no te l' ánima
ruhina Kyr Miqueli, qu' ell es noble
com lo nostre Roger.

DALMAU

No puch sentirho!

ARMENGOL

Nostre capdill... es boig.

JOAN DE NARGÓ

Així anomenan
al home gran...

ARMENGOL

Per sobre tots los homes,
per qui darém si cal cent cops la vida.
Mes lo que ha fet venintsen á Andrinópol!...

JOAN DE NARGÓ

Se deu á qu' es lleal y te conciencia.
L' Emperador va darli l' Anatolia,
fentlo Céssar d' aquellas encontradas;
y ans d' anarhi ab sa gent, cosa més justa,
pendre comiat del fill de qui li dona
tant d' imperi ha volgut.

DALMAU

Mes ell sabía
que 'l fill del Basiléu se mor d' enveja
per tanta gloria y tant d' honor, y lladre
lo creu de l' Anatolia.

JOAN DE NARGÓ

Fantasias
de malas llenguas; que ja heu vist la joya
de Kyr Miqueli al rébrel en sos brassos;
y cada jorn es un seguit de festas
á tota nostra gent.

ARMENGOL

Si Deu volía
que acabessin avuy, y á l' alba nova
peonada y cavalls nos emportessim
sá y bo á Roger de Flor! Qu' ell es nostra ánima
y no pas esta gent.

ESCENA II

JOAN DE NARGÓ, DALMAU, ARMENGOL, PEROT
y GUERAU D' ARENAS

GUERAU D' ARENAS

Sabéu quí arriva?
Donchs un estol de turchs. Mala negada!...

DALMAU

Turchs?

JOAN DE NARGÓ

Empassats fa temps. De des las horas
que Gircon feu seguir sa gent alana
deixant lo campament.

ARMENGOL

No 'm fa alegría
que vinga un rest de turchs: tots senten odi
per nosaltres, Nargó!

GUERAU D' ARENAS

Que ningú ho sápiga
llevat dels que aquí som: al ferse dia
sortirém d' Andrinópol.

PEROT

Ja era hora!

GUERAU D' ARENAS

Roger ha anat á dirho á Kyr Miqueli,
y 'l fill del Basiléu vol á sa taula,
pera darli comiat, que á nit s' ajuntin
als seus nostres capdills; y que s' apleguin

en altres llochs disposa 'ls almogávars,
ab esbarts de sos grechs, tots germanívols...

JOAN DE NARGÓ

Ho veyéu, malpensats?

DALMAU

Deu vulga!

ARMENGOL

Encara
no som fora.

JOAN DE NARGÓ

Poruch!

GUERAU D' ARENAS

Ments per la gola:
no hi ha poruchs enlloch; mes tots voldríam
esser ben lluny.

JOAN DE NARGÓ

Donchs vos també?

GUERAU D' ARENAS

Malhajas!
No 't dich que arrivan turchs? Vils, que á la terra
cent cops hem amorrat baix de las potas
dels cavalls nostres! Oh, gran mal lo rébrens
lo fill del Basiléu ab alimarias
y dansas y borneigs, si Roger duya
trescents cavalls y mil de peonada!
Mes ha entrat molta gent aquestos dias
ab senyera greguesca, y ans d' un' hora
los turchs serán aquí.

DALMAU, *mirant per la finestra.*

No, que ja entraren:
miréulos pels carrers.

GUERAU D' ARENAS

Y cóm s' abrassan
ab los grechs! Ah, mal llamp!

ARMENGOL

Y res los díuhen
los almogávars. Te, giran lo rostre
y 'ls miran de reull.

GUERAU D' ARENAS

Cóm no 'ls escúpen!

(Cridant.)

Fugíu de vora d' ells! Ah, quina rábia
que 'm fan los turchs! Eh, renegats!

(Amenassantlos ab los punys.)

ESCENA III

GUERAU D' ARENAS, JOAN DE NARGÓ, DALMAU, ARMENGOL, PEROT y HIRAK seguit d' un escamot de turchs que s' entornará sens entrar en escena.

JOAN DE NARGÓ

Arenas,
que son aquí!

GUERAU D' ARENAS

Rehira!...

HIRAK

Que Alá us guardi.

GUERAU D' ARENAS

Que guardi als nostres, Deu.

HIRAK

Soch dels turcobles,
servents de Kyr Miqueli, 'l qui 'ls comanda.

JOAN DE NARGÓ

No es aquest lo palau de Kyr Miqueli;
qu' es de Roger de Flor, lo Céssar nostre.

HIRAK

En sa cerca he vingut; que á n' ell m' envía
lo fill del Basiléu, á que homenatje
rendeixi de ma host al Céssar vostre.

GUERAU D' ARENAS

Céssar de tots!

HIRAK

Be está.

JOAN DE NARGÓ

Mes ara 'l Céssar
no es al palau.

HIRAK

En vostra companyía
será grat esperar.

GUERAU D' ARENAS

Jo vos recordo
d' un jorn que 'ns barrejárem en la lluyta.

HIRAK

Jo també á vos.

GUERAU D' ARENAS

No d' aquell jorn: d' esquena
no 'm poguereu pas veure quan fugíau.

HIRAK

Jo no vuy recordar vostras desfetas.

GUERAU D' ARENAS

Quinas?

HIRAK

Cap.

JOAN DE NARGÓ, *á Guerau sol.*

Oh, per Deu, Guerau d' Arenas!...

HIRAK

Avuy tot deu ser goig entre nosaltres

ARMENGOL

Ben cert.

GUERAU D' ARENAS, *á Nargó.*

Es un mal home!

JOAN DE NARGÓ, *á Arenas.*

Si us sentía
lo Céssar!...

GUERAU D' ARENAS

Un mal home!

JOAN DE NARGÓ, *emportántsel.*

Aném!

GUERAU D' AREMAS, *sortint.*

(Quin odi!...)

(Se saludan Nargó y Hirak al anársen lo primer.)

JOAN DE NARGÓ

Cavaller...

HIRAK

Cavallers...

(Hirak se passeja. Los altres tres parlan entre ells.)

ARMENGOL

Miral: fa cara
d' assessí!

DALMAU

De traydor!

PEROT

Ho es á sa terra.
Jo aquí ab ell no m' hi estich.

ARMENGOL

Anémsen fora.

DALMAU

Cavaller...

(Tots saludan.)

HIRAK

Que Alá us guardi!

ARMENGOL

(Deu t' enfili
d' una escona montera!)

DALMAU, *á Armengol.*

Calma; encara
som á Andrinópol!

ESCENA IV

HIRAK y desprès OFIRIA

HIRAK

Ah, quanta de ira
que tinch al cor fermada! Vil raleya;

remat de llops may afartats que á dintre
del clos tením per degollar! La lluna
no veuréu sortir més! Quan ella s' alsi
brillará en vostra sanch! Sanch malehida
que ofegará 'ls cavalls y aus que s' hi abeurin,
y 'l fum qu' aixequi ha d' emboyrar los astres!

(Ofiria ve ab la cara cuberta ab un vel. Ell al sentir sas passas se gira rápidament.)

Quí hi ha assí?

OFIRIA, *descubrintse.*

Me coneixes?

HIRAK

Oh! Ets Ofiria!
Dins d' Andrinópol tu? Vésten, allúnyat,
que hi ha la mort aquí!

OFIRIA

La mort no espanta.

HIRAK

Hont has estat, Ofiria?

OFIRIA

En la ribera
del Hálys, baix las palmas d' Elidura
qu' es ton bressol y 'l meu.

HIRAK

No, que ara arrivas
dels brassos de Roger, sa amistansada.

OFIRIA

Jamay! No l' he vist més d' ensá aquell' hora
en que tu vas parlarli. De sa tenda
vaig sortir á trench d' alba, y nits y dias
vaig corre en un cavall fins á la casa
de mos passats.

HIRAK

No es cert. Cóm es que 't trovo
á Andrinópol avuy?

OFIRIA

Y á tu?

HIRAK

A mí 'm guia
l' odi á Roger, la set de la venjansa.

OFIRIA

Oh, donchs es veritat?

HIRAK

Mes tu?

OFIRIA

Responme:
per qué m' has dit la mort es aquí dintre?

HIRAK

Perque 'l goig tinch al cor!... Ofiria: júram
que no l' has vist maymés. Qu' ets tu la verge
que voldré fins la mort!

OFIRIA

Donchs pel sepulcre
de Mahoma t' ho dich, y ell me castigui
si tot no es veritat! Al teu darrera
he anat venint fa jorns per aturarvos,
y al palau de Roger sols t' aconsigo
venut als grechs, traydor á ta nissaga
l' Emperador servint! Hirak, al monstre
més aborrit dels teus?!

HIRAK

Dintre de l' ánima
no soch als meus traydor!

OFIRIA

Donchs tu conspiras
en contra aquesta gent!

HIRAK

Mes tu aborreixes
als grechs y á sos capdills?

OFIRIA

Ab tot mon odi;
jo vuy com he volgut de nostra rassa
la triomf sobre la terra, y donaría
tota ma sanch per ell!

HIRAK

Oh, si escoltessin
tas paraulas!...

OFIRIA

Som sols. Qu' es lo que 't porta
á Andrinópol avuy! Roger un dia
te befá al meu devant.

HIRAK

Donchs jo...
(Ell tem descubrirse. Ella insisteix ab energía.)

OFIRIA

Que parlis!

HIRAK

Mon secret no es sols meu.

OFIRIA

Es que á tu encara
aqueix home 't fa por.

HIRAK, *rihent sarcástich.*

A mí! Pregúntamho...
un altre jorn. Ben aviat. Espera.

OFIRIA

Hirak, vols lo meu cor?

HIRAK

Com sempre!

OFIRIA

L' hora
de matar à Roger...

HIRAK

Vuy la teva ánima!

OFIRIA, *apartantse d' ell com si se 'n anés.*

Si no la saps trovar!

HIRAK, *resolt á parlar.*

Ofiria!

OFIRIA, *abrassantlo.*

Prenla.

HIRAK

Aquesta nit! Tota sa gent... Ni l' ombra
restará en la ciutat dels almogávars!

OFIRIA

Oh, Alá!

HIRAK

Qué tens?

OFIRIA

Que morin tots. Mes semblan
lleons los catalans; y cal que sigan
milers en contra.

HIRAK

Els son.

OFIRIA

Quí es que l' atura
la forsa de Roger! Vosaltres, febles?!...

HIRAK

Al ferse nit, núvols de grechs assobre
caurán de la ciutat.

OFIRIA

Grechs sols?

HIRAK

Avansa
Gircon ab los alans. La nit cóm triga!

OFIRIA

(Oh, malvats! Contra d' ell! Tots contra un home!)

HIRAK

Qué tens, Ofiria!

OFIRIA

Es goig! Tinch que dins l' ánima
lo plaher no m' hi cap! Mes si sortía
d' Andrinópol Roger avans de l' hora!...

HIRAK

Viu refiát!

(Remors á fora.)

OFIRIA

Eixa remor?...

HIRAK, *que mira per la finestra.*

Barallas
d' almogávars y turchs. Si s' esbandían
pels carrers las rahons...

OFIRIA

Oh, no; refrénals.
No comensi la lluyta avans de l' hora!

HIRAK

Tréuhen las armas, oh!

ESCENA V

OFIRIA, HIRAK, DALMAU, ARMENGOL y després JOAN DE NARGÓ. A fora entre las altras veus dominará la de Guerau d' Arenas. Los que venen no 's fixan en Ofiria.

DALMAU

Son turchs que als nostres
parlan altíus.

HIRAK

No te de ser la culpa
dels de ma host, que mana Kyr Miqueli
germanor entre tots.

ARMENGOL

De cor?

DALMAU, *pels crits de fora.*

Sentíulos:
los vostres cridan més.

OFIRIA, *á Hirak, que s' ha acostat á la finestra.*

Ben lluny endútels!

HIRAK, *sortint.*

(Encara no es l' instant!)

GUERAU D' ARENAS, *desde fora.*

Mala negada!...

DALMAU, *sortint.*

Si volen sanch!...

HIRAK

Mos turchs, baixéu lo ferro!

JOAN DE NARGÓ

En contra 'ls nostres!...

ESCENA VI

OFIRIA, JOAN DE NARGÓ, desprès ARMENGOL, GUERAU D' ARENAS, altres capdills y per últim DALMAU y PEROT.

OFIRIA, *á Joan de Nargó, que va á sortir.*

Oh, no, no, esperéuvos!

JOAN DE NARGÓ

Qui sou?

OFIRIA

Joan de Nargó, ja no 'm recordas?

JOAN DE NARGÓ

Tu vas ser nostra presa!...

OFIRIA

Sí.

JOAN DE NARGÓ

Ets Ofiria!
Ets la dona fatal...

OFIRIA

Oh, no t' allunyis.
He arrivat per salvarvos!

JOAN DE NARGÓ

Quí, tu?

OFIRIA

Vingan
los mellors de Roger.

JOAN DE NARGÓ

Qué saps, qué, parla.

OFIRIA

Tothom assí, que vola 'l temps!

JOAN DE NARGÓ

Arenas!
Armengol! Tots assí.

(S' ha apagat la remor á fora. Ve Armengol ab alguns altres capdills.)

ARMENGOL

Ja 'ls despartíren.
Son capdill se 'ls ha endut!

OFIRIA

Feu que no torni
Hirak á aquesta casa! Qu' ell no 'm veja!

ARMENGOL

Per qué?

OFIRIA

Ans que s' alsi un altre cop lo dia,
lo Céssar haurá mort.

JOAN DE NARGÓ

Ah, no!

GUERAU D' ARENAS, *entrant ab ell altres capdills.*

Quí deya
de la mort de Roger?

OFIRIA

Jo, jo! Y vosaltres
heu de morir també!

ARMENGOL

Sortíu!

JOAN DE NARGÓ

Deixéula!
De primer qu' ella parli. Parla. Dígas.

OFIRIA

Que al Céssar no estiméu, que si estimessiu
vostre Senyor, ja dintre d' Andrinópol
los corns rebramarían, y 'l cadavre
de Kyr Miqueli pels carrers las onas
de la sanch de sa gent se l' endurían
fins á la mar, als vostres ulls alegres!

JOAN DE NARGÓ

Hem vingut com lleals!

OFIRIA

A quí?

ARMENGOL

Ens estiman
Kyr Miqueli y sas hosts.

OFIRIA

A quí? A vosaltres?

JOAN DE NARGÓ

Roger de Flor no 's taca ab traydorías!

OFIRIA

Traydorías!...

JOAN DE NARGÓ

Los grechs son germans nostres,

en la lluyta y la pau! No hi ha en la terra
tanta vilesa! Apártat.

OFIRIA

No!

ARMENGOL

Que diga!

OFIRIA

Bras de ferro, pit d' or y cap de pedra!
No sou idiots? Donchs son malvats!

GUERAU D' ARENAS, *anantse á treure un' arma.*

Prou: mira!...

JOAN DE NARGÓ

Qué vas á fer?

GUERAU D' ARENAS

La guardas tu?

ARMENGOL

Que parli.
Y acabat si menteix...

OFIRIA

Es que si trigas
no 'm matarás á mí; que han donat l' ordre
de que moríu vosaltres; perque arrivan
collas de grechs armats de tots paratjes;
que han vingut los turcoples pera ajuda
ser en contra dels vostres! Que quan siga
ja avansat lo sopar, totas las portas
s' obrirán als traydors!... Tots alauna
sobre 'l pit de Roger, l' home més digne
que 'ls sigles han creat! Y aquell que porta
lo cap de la traició per Kyr Miqueli,
sabéu quí es? Donchs es Gircon.

ARMENGOL

No es dintre
de la ciutat.

OFIRIA

Sí ve! Sa gent alana
ompla 'ls camins. Ja flayra com las feras
la carn viva! Gircon ab prou angoixa
refrena als impacients pera que arrivin
las tenebras ans qu' ells, dins d' Andrinópol!

JOAN DE NARGÓ

Oh sí fos cert!

GUERAU D' ARENÁS

Sí ho fos!

ARMENGOL

No, no. Es un somni!

ESCENA VII

OFIRIA, GUERAU D' ARENAS, JOAN DE NARGÓ, ARMENGOL, altres capdills y DALMAU y PEROT

PEROT

Duyém estranyas novas.

JOAN DE NARGÓ

Qué es?

DALMAU

Que diuhen
que han vist alans de dalt la torre mestra.

GUERAU D' ARENAS

Ira de Deu!

OFIRIA

No 'm creyan!

ARMENGOL

Quina rábia!
Hem caygut á un parany.

JOAN DE NARGÓ

Quina vilesa.
No ment aquesta dona. Jo us ho juro.

DALMAU, *á Joan de Nargó.*

Creus encara en los grechs?

JOAN DE NARGÓ

Crech que ja es hora
d' abátrels pera sempre!

GUERAU D' ARENAS

Cal que caygui
lo cap de Kyr Miqueli!

OFIRIA

De sa xurma,
de tothom que aborreixi á vostre Céssar!
Grechs y turchs de ciutat, tots traydoría
portan no més á dintre 'l cor! Si encara
viviu es que son pochs. Mes ay que venen
los alans com á llamps! Matéu, engruna
feu de tot y tothom! Ara als de dintre,
després als de Gircon, y 'l mon es vostre
y dels meus, ab Roger sobre las rassas.

JOAN DE NARGÓ

A matar als traydors!

GUERAU D' ARENAS

Morin!

DALMAU

Que morin!

OFIRIA

Mori l' Emperador!

ARMENGOL

Y sa nissaga!

JOAN DE NARGÓ

Juntém els almogávars!

GUERAU D' ARENAS

Kyr Miqueli
cayga primer que tots!

OFIRIA

Que acaba 'l dia!

PEROT

A matar!

GUERAU D' ARENAS

A matar!

(Treyent las armas.)

DALMAU

A n' ells!

ARMENGOL

Que morin!

ESCENA VIII

OFIRIA, GUERAU D' ARENAS, JOAN DE NARGÓ, ARMENGOL, DALMAU, PEROT, Capdills y ROGER DE FLOR y altres almogávars que arrivan ab ell.

ROGER

Ahont anéu? Aturéuvos! Que s' aturi
tothom!

DALMAU *y altres.*

Als grechs!

JOAN DE NARGÓ

Als grechs!

GUERAU D' ARENAS

A la degolla!

JOAN DE NARGÓ

A matar, y á salvarnos!

ARMENGOL

Que no resti
ni un sol ab vida!

ROGER

Abaix tothom las armas!

JOAN DE NARGÓ

Nos traheixen los grechs.

PEROT *y altres.*

A mort!

ARMENGOL

Que morin!

ROGER

Abaix las armas per mon Deu! Enrera!
Tothom enrera!

GUERAU D' ARENAS

Es qué, Senyor!...

ROGER

S' embriaga
l' estol quan jo no 'l veig? La traydoría
será en vosaltres?

GUERAU D' ARENAS

Deu!

ROGER

Guerau d' Arenas!

JOAN DE NARGÓ

Senyor!...

ROGER

Joan de Nargó!

JOAN DE NARGÓ

Els traydors ens voltan!

DALMAU

Kyr Miqueli es un vil!

ROGER

Tu ho ets, tu?

(Vol tornarhi.)

Calla,
mal cavaller, mal catalá! La llengua
vas á escupir, malvat!

JOAN DE NARGÓ

Senyor!...

GUERAU D' ARENAS

Que á dintre
som d' un parany!

ROGER

Ira de Deu! Qui gosa
á alsar la veu, que fins al puny li clavo!
Mala gent! Cors ruhins! Grapat de terra
teníu per cor? No sou mos fills; vergonya
me fa 'l tenirvos! De quí sou? No infanta
terra noble envilits, y Catalunya
no us ha engendrat, ah, no! Ni al meu devora
heu aprés de fellons!

(Volen protestar.)

Fellons! Que un dia
aquí hem vingut, llagostas famolencas
de Sicilia esventadas; y á aquest poble
que us acull en sa falda, compartintla
ab vosaltres sa llar... sos bens, sas donas...
y fins vos crida á que pujéu las gradas
més amunt del Estat, per mí asseyentvos
en lo trono imperial, Céssar, y l' únich
arrán del Basiléu en ma cadira,
y ab ma espatlla fregant sa espatlla augusta...
vosaltres á la llum alséu lo ferro,
deslleals contra d' ells, sos cors que us ayman
volguentlos traspassar! Oh, sí, finescan
los grechs malvats al punt. Mes jo 'ls estimo
als grechs d' un cap al altre de son poble!
Y sent d' ell, no pas vostre, tanta rábia
siga per mí al igual que Kyr Miqueli.
Seguintme tots per últim cop, vosaltres
que á la gloria he guiat; y quan jo tinga

lo fill del Basiléu dintre mos brassos,
y ma boca besant la boca seva,
las espasas á n' ell! Mes, totas, totas
cercantlo á n' ell darrera mas entranyas;
que á n' ell per lo meu cos, pel meu s' hi entra!

(Roger de Flor procura amagar sa emoció. Guerau plora.)

GUERAU D' ARENAS

(Oh, Deu meu! Oh, Deu meu!)

ARMENGOL

(Ánima noble!
Val més morir ab ell!)

DALMAU

(Lo que al cel vulgan!)

OFIRIA, *á Joan de Nargó.*

Mes si us estéu perdent!

JOAN DE NARGÓ

(Te 'l cor magnánim!
Si no pot ser que á est home 's tinga odi!)

PEROT

(Quin es lo cor que no 's desarma al véurel!)

ROGER

Oh mos fills, anéu tots als almogávars
y escampéuvos entre ells, que també furga
la mala arrel al fons de sas entranyas.
Lleals fins á morir mos fills!

ARMENGOL

Anemhi!

OFIRIA

(Ay, qu ells se perden!)

JOAN DE NARGÓ

Aplaquém als nostres.

GUERAU D' ARENAS

No gosaré á mirarlo.

OFIRIA, *volguentlos aturar quan van sortint.*

Folls!

PEROT

Ell mana!

OFIRIA

Insansats! Aturéuvos!

ROGER

Quí us atura!

JOAN DE NARGÓ

Vos obehím!

ARMENGOL

Com sempre!

ESCENA IX

OFIRIA y ROGER DE FLOR que fins ara no s' ha adonat d' ella.

OFIRIA

Jo! Jo sola,

que per tu vinch!

ROGER

Ofiria!

OFIRIA

Sálvat! Sálvat!

ROGER

Tu un altre cop!

OFIRIA

Matéu, qu' encara es hora;
que después no!

ROGER

Ah, qu' ets tu qui la sospita
d' aqueix crim esglayós aquí escampares!

OFIRIA

Jo, sí; mes no es sospita; que s' ajuntan
tots contra tu! Son rius de gent que creixen,
y us negarán á tots! Despértat; córrehi!

ROGER

Per ma gloria s' ajuntan. Prou sentirte.
Grans mercés.

(Indicantli que surti.)

OFIRIA

Oh, insensat, que pots encara
triar, com allavors, entre la terra
al cap dels almogávars y mas tribus,
ó un sepulcre esta nit!

ROGER

Ah mala dona!
Sort que avuy no vull sanch; que sino!...

OFIRIA

Y tanta
que 'n correrá!

ROGER

Sempre á mon pas!

OFIRIA

Te, mira:
ploro per tu, Roger! La mort t' espera
assentada á la taula! Gircon furga
sos tigres al aguayt!...

ROGER, *rihent ab despreci.*

Gircon!

OFIRIA

Arriva
Gircon que 't matará!

ROGER

Soch felís ara!

Si en mi Deu se complau!

OFIRIA

Com desvariejas!

ROGER

M' espera Kyr Miqueli. Que venturas
te donga Alá!

OFIRIA, *corrent á la porta.*

No hi anirás!

ROGER

Apártat!

OFIRIA

Crido ta gent!

ROGER

Ira del cel!

OFIRIA

Ni morta
d' aquí m' arrancarás!

ROGER

Donchs fente á trossos!

OFIRIA

Almogávars, que 'l matan! Defenséulo!
(Cauhen los dos á terra.)

ROGER

Ets una vibra! Ho ets!

OFIRIA

T' estimo!

ROGER

Ets odi
á nostra rassa tu!

OFIRIA

Ah, no, no! T' estimo!
(Roger se vol alsar. Ella 'l subjecta.)

ROGER

Déixam!

OFIRIA

Pietat per tu!

ROGER, *anantla á matar.*

Donchs móret! Móret!

OFIRIA

No! Roger, no!
(Remors de gentada y acorts lleugers d' una musica fins al acabament del quadro.)

POBLE, *al lluny.*

Visca Roger!

ROGER, *alsantse satisfet.*

Te, venen
los grechs per mí! Y era traició! Y m' aclaman!

POBLE

Visca Roger de Flor!

ROGER

Los sents com cridan?

OFIRIA

Oh, quin horror que fan!

ROGER

Per tot hi ha joya!
Alegra 'l cor!

OFIRIA

Tota tremolo: 's glassa
ma sanch!

ROGER

Ja van venint! La escala pujan!...

OFIRIA

Oh Alá!

ROGER

Jo vaig á rébels!

OFIRIA

També hi corro!
Morin los grechs! Que mori Kyr Miqueli!

(En Roger la torna d' una revolada al mitj de la escena.)

ROGER

Calla! Que callis!

POBLE

Visca 'l Céssar! Visca!

OFIRIA

Almogávars, veníu! Als traydors! Morin!

ROGER

T' escanyaré!

OFIRIA

Morin los grechs!

ROGER

Malhajas!

(Emportántsela á una cambra y tancantla. Las aclamacions s' han anat acostant.)

ROGER

No 't sentirán!

OFIRIA

Morin los grechs!

ROGER

A dintre!...

Reclosa! Oh Deu!

POBLE

Que visca nostre Céssar!

ESCENA X

ROGER DE FLOR y GUERAU D' ARENAS. JOAN DE NARGÓ, ARMENGOL, DALMAU, PEROT y grechs que no arrivan á entrar.

GUERAU D' ARENAS

Senyor, los grechs...

ROGER

Aném!

JOAN DE NARGÓ

Tot Andrinópol
vos victoreja!

ROGER

Oh, sí, tots junts! Seguíume!
(Roger de Flor surt, passant pel mitj de tots.)

Quadro segon

Gran cambra del palau de Kyr Miqueli á Andrinópol. Portas als costats, y al mitj finestrals que donarán al exterior, veyentse la ciutat á la feble claror del dia que s' acava. Al fons de la cambra gran taula parada pera 'l sopar. Tot es guarnit ab llorer y flors. Per tot antorxas encesas.

ESCENA PRIMERA

ARRÁUT y HIRAK, passejant.

ARRÁUT

Tot se trasmuda en aquest mon. Cóm créureho
en temps que ja son lluny! Bregant vosaltres
contra Roger de Flor; á n' ell servintlo
nosaltres los alans!...

HIRAK

Y ara alauna
la vostra gent y ma gavella alarba.

ARRÁUT

Per Kyr Miqueli tots.

HIRAK

Y tots en contra
de Roger y sas feras companyías.

ARRÁUT

Hirak, prudencia, que ja 'l sol s' amaga
y s' acosta 'l moment.

HIRAK

Si 'l temps no corre!
Per cavall lo voldría, pera 'l ventre
clavarli 'ls esperons fins las entranyas!

ARRÁUT

Un any... ben llarch, qu' está esperant que arrivi
Gircon aquesta nit!

HIRAK

Arráut, qu' espero
també un any que l' ha fet. Contéu la rábia
en tant temps qu' he aplegat!

ARRÁUT

Dobléu la vostra
y trovaréu la de Gircon, que prega
cada nit per Roger; perque se salvi
de tot perill fins tant qu' ell no 'l degolli.

HIRAK

Be contém ab los grechs?

ARRÁUT

Tots aquí dintre
l' odían á Roger; mes dissimulan
fins que siga l' instant, que 'l victorejan
y en triomf l' aixecan per carrers y plassas.

ESCENA II

ARRÁUT, HIRAK y DEMETRI

HIRAK

Ve un amich de Roger.

ARRÁUT

Es grech Demetri.

DEMETRI, *entrant. Ve per la esquerra.*

Arráut!

ARRÁUT

Demetri!

DEMETRI

Cóm aquí jo us trovo?
Los alans son molt lluny.

ARRÁUT

Entréu vos ara
á la ciutat?

DEMETRI

Ara mateix arrivo.
Fa cinch jorns qu' he deixat Constantinopla.

ARRÁUT

Donchs res sabéu?

DEMETRI

Per si demá s' allunya
lo Cessar d' Andrinópol, una lletra
l' Emperador li envía com missatje
de comiat.

HIRAK

Ella l' última te d' esser!

ARRÁUT, *perque no comprenga á Hirak.*

L' última, sí; puig marxa... á l' Anatolia
lo Céssar que dihéu.

DEMETRI

En vostra cara
no sé qué hi ha. L' Emperador alegre
m' ha despedit, encomanantme duga
grans mercés á son fill pel grat hostatje
que al Céssar li ha donat.

ARRÁUT

Me voléu creure?

DEMETRI

No us entench; mes diguéu, que 'l temps me triga
pel Céssar abrassar.

ARRÁUT

Miréu: s' acosta
Kyr Miqueli á aquest lloch. Donchs ans que us veja
entornéusen, Demetri.

DEMETRI

Qué?!...

ARRÁUT

Y la cara
no giréu endarrera, ni que us cridi
las veus d' agonitzants!

DEMETRI

Oh Deu!

ARRÁUT

Anéusen.

Los turchs ja son aquí.

(Per Hirak.)

Els alans s' acostan.
No sentíu baf de mort?

DEMETRI

Tot es alegre
per la ciutat...

ARRÁUT

Fugíu. Ja es tart, que arriva
Kyr Miqueli. Miréusel.

DEMETRI

Tot tremolo!...

ESCENA III

DEMETRI, ARRÁUT, KYR MIQUELI y seguiment de nobles que s' atura á la porta y s' entorna quan los hi indica.

HIRAK, *á Kyr Miqueli.*

Senyor...

ARRÁUT, *á Kyr Miqueli.*

Senyor...

KYR MIQUELI, *als del seguiment.*

Deixéume tots; y en renglas
al Céssar del imperi que obrin via
de des los pórtichs fins á aquesta sala;
que va en triomf á venir, l' última volta.

(Als de la escena.)

Cavallers...

DEMETRI

Oh, Senyor!...

KYR MIQUELI

Plaume, Demetri,
que haguéu vingut en aquest' hora augusta,
que ho es pels grechs y 'ls aliats insignes
de mon pare y 'ls meus.

DEMETRI

Lo pare vostre
l' excels Emperador vos regracía
pels honors á Roger...

KYR MIQUELI, *ab intenció, no deixantlo seguir.*

Després.

DEMETRI

Y 'm mana
que abrassi al Céssar en son nom.

KYR MIQUELI

Demetri...
l' abrassada estalviéu... que vostra roba
de color pot mudar.

DEMETRI

Senyor?...

KYR MIQUELI

Y ara
á cumplir lo pactat, qu' es nit estesa.
Hirak: la rest dels turchs?

HIRAK

Tota enardida
sedejant pel moment.

KYR MIQUELI

Arráut: los vostres?

ARRÁUT

Aguantats per Gircon en las boscurias
esperant la senyal.

KYR MIQUELI

También la esperan
los grechs dalintse; y ja veuréu sa tasca!
Y ara escoltéume: en aixecant la copa,
clarins per tot, que batallant de festa
respondrán los cloquers. Tots alauna!
Lo mon en pes assobre 'ls almogávars!
Matéu, creméu; que 'l rastre fins s' esborri!

ARRÁUT

Ni un sol ab vida!

HIRAK

A sanch y á foch fins l' últim!

DEMETRI

Oh, no, aturéuvos! Quin horror! La terra
fins d' espant cruixiría en sas entranyas;
la mar s' encresparía al demunt nostre;
y 'l sol s' apagaría, taca negra
per sempre més giravoltant pels ayres!

KYR MIQUELI

Y tu quí ets que á mon voler t' oposas?!
Dels astres qué pots dir si ets cuch de terra?!

DEMETRI

Nostre imperi, oh Senyor, agonitzava
sota 'l cavall feréstech de Mahoma;
y esventrat lo cavall, los corps se 'l menjan.
Y al trono us aguantéu perque us hi duya
demunt de sas galeras y taridas
pel Deu del cel, que va guiant sa obra,
Roger de Flor voltat dels almogávars!

KYR MIQUELI

Son lladres y assessins; tot ho ressecan
los cascos de sos poltros com d' Atila;
son d' ells nostras mullers; fins baix del soli
la cadira disputan á mon pare!
Ni l' ayre sols per respirar nos deixan;
que cal tot á son pit! Ja prou vergonya
per l' ánima dels grechs! Esclaus nosaltres,
de Deu tantsols! Ab ells ó ab mí, Demetri:
un més ó un menys, qué hi fa?!

(Se sent la musica y 'ls remors del poble.)

Miréu, ja arriva
Roger de Flor: anéu ab ell, qu' es ampla
sa fossa pera tots!... Mes jo us ho juro
per Deu ó per Satá, que sí avisessiu
á Roger del perill, vostras entranyas
veuréu ab vostres ulls glatintvos fora!

POBLE, *al exterior.*

Visca Roger de Flor!

GUERAU D' ARENAS, *á fora.*

Que visca 'l Céssar!

KYR MIQUELI

Ja 'ls sentíu, visca 'l Cessar!

ARRÁUT

Almogávars!

KYR MIQUELI

Cantan sos funerals!...

DEMETRI

(Això es un somni!)

POBLE

Visca Roger de Flor!

DEMETRI

Los grechs ho cridan!

KYR MIQUELI

Esmolant los coltells.

HIRAK

(Y 'ls uns y 'ls altres
un mateix Deu adoran!)

KYR MIQUELI

Vos, Demetri,
al meu costat, que vuy honrarvos forsa....

ESCENA IV.

KYR MIQUELI, DEMETRI, ARRÁUT, HIRAK, Cavallers grechs y turchs, ROGER DE FLOR; GUERAU D' ARENAS, JOAN DE NARGÓ, DALMAU, ARMENGOL, PEROT y Capdills almogávars. Arráut desapareix al cap de breu estona.

GUERAU D' AREMAS, *avans d' entrar.*

Visca Roger de Flor!

POBLE

Visca!

JOAN DE NARGÓ

Que visca
Roger de Flor!
(Entra Roger Flor seguit dels capdills almogávars.)

KYR MIQUELI

Mos grechs, mos almogávars,
que visca 'l Céssar del Imperi!

ROGER

Oh poble;
un crit tantsols aquí, perqu' ell ajunti
nostre amor germanívol! Visca sempre
lo fill del Basiléu!

TOTHOM

Visca! Que visca!

ROGER

Confiansa tota la tením posada
en vos y 'ls vostres, oh Senyor. Sería
crim esglayós no més duptar. Mormura
per la ciutat la mala gent, que 's tracta
d' una vil traydoría que ma boca
ni gosa á anomenar.

KYR MIQUELI

Miréu serenas
las caras de tothom.

ROGER

Senyor, sense armas
aquí he vingut ab mos capdills més nobles.
Qué més voléu com mostra de confiansa
al poble grech?

KYR MIQUELI

Qu' es vostre, y que us estima
igual que á vostra host.
(Remor lleuger dels grechs com si volguessin negarho. Kyr Miqueli s' imposa y abrassa á Roger.)
La rassa grega
á la vostra 's confon.

ROGER

Senyor, que sía
eterna tanta pau!

DEMETRI

(S' omplen de llágrimas
los meus ulls que aixó veuhen!)

ROGER

Vos, Demetri,
á Andrinópol també?!

DEMETRI

Senyor, m' ofega
la emoció!

(Besa la má á Roger y no li deixa anar.)

KYR MIQUELI, *á alguns dels seus, per Demetri.*

Si gosés... clavéuli á l' ánima.

DEMETRI, *á Roger.*

Jo us aymo!

ROGER

El bon Demetri! 'M fa alegria
véureus avuy.

DEMETRI

Senyor, quin temps!... Mon poltro
va caure mort un dia, y ja 'm voltavan
los turchs; jo era ferit, y 'ls grechs enrera
me deixaren com mort: quan entorn miro,
sobre un cavall un home se m' enduya:
y á aquell home 'l feriren per salvarme!
Y aquell home erau vos! No hi ha en la terra
ni may n' hi ha hagut de més valent! Y míser!...
jo só un cobart!

ROGER

Oh, amich!

KYR MIQUELI

Ja prou, Demetri.
Y ara á taula senyors. Veniu vosaltres.

(Se van acostant á la taula barrejats, enrahonant tots. Ha entrat Arráut, acostantse á Kyr Miqueli.)

ROGER

Demetri te 'l cor gran, Guerau!

GUERAU D' ARENAS

Semblava
que volgués dir quelcóm...

ARRÁUT, *á Kyr Miqueli.*

Senyor, son dintre
los alans d' Andrinópol!

KYR MIQUELI, *á Arráut.*

Mes si encara
la senyal no he donat!

ARRÁUT

Donchs ja acometen
al gros dels almogávars!

KYR MIQUELI

Que s' allunyin
d' aquest paratje!

ARRÁUT

Es que Gircon los guía
per trovar á Roger.

(Remor lleugera á fora que poch á poch anirá creixent.)

KYR MIQUELI, *en veu alta.*

Tanquéu las portas
del meu palau.

ROGER, *somrihent satisfet.*

Senyor, lliure la entrada
vegi tothom avuy!

KYR MIQUELI

Y donchs que sía:
lo Céssar ho disposa.

(Ab esglay.)

Arráut, que 'm volti
ma gent!

ARRÁUT

Coratje! Va!

(Tots s' han assegut á taula menos Kyr Miqueli que alsa la copa.)

KYR MIQUELI

Donchs per ma terra.
Per la gloria dels grechs. Per los que lliures
serán de malfactors. Pera que s' alsin
triomfants los Basiléus dalt de son trono.

(Se senten clarins aprop, després més lluny, y més lluny encara mentres Roger de Flor parlará alsant la copa.

ROGER

Per nostra llealtat; per esta terra
xopa de nostra sanch; per Catalunya;
per Aragó y Sicilia, á vostra rassa
y 'al trono qu' estimém dels Paleólechs
jurém fidelitat per tots los sigles!...

(De cop interromp á Roger de Flor lo següent crit molt fort.)

VEU FORA

Mori Roger de Flor!

(Ab l' anterior s' escalona lo segünt:)

VEU FORA

Y 'ls almogávars!

(Tota la gent de la escena s' ha fet enrera, deixant la taula en gran confusió. Comensan á tocar arrebatadas las campanas.)

ROGER

Oh, Deu del cel!
(Girantse á Kyr Miqueli.)
Senyor?

(Kyr Miqueli se 'n anirá cap á la banda de la dreta, entremitj dels seus arremolinats.)

KYR MIQUELI

Enlayre 'ls ferros!
Tothom al meu voltant!

ROGER

Qué fas, oh noble
rassa de grechs?!

ARMENGOL

Trayció!

POBLE

Morin!

ROGER

Demetri?!

DEMETRI

Fugiu, Roger de Flor!

ROGER

May en la vida!
de la mort he fugit!
(Demetri desapareix de la vista dels espectadors.)

GUERAU D' ARENAS

Armas!

ROGER

Ma espasa!

(Desesperació dels capdills almogávars al véures desarmats.)

ESCENA V

KYR MIQUELI, ARRÁUT, HIRAK, Cavallers grechs y turchs, ROGER DE FLOR, GUERAU D' ARENAS, JOAN DE NARGÓ, DALMAU, ARMENGOL, PEROT, Capdills almogávars, OFIRIA y, quan s' indiqui, GIRCON seguit de munió d' alans.

OFIRIA, *entra rápidament per la esquerra sostenint sobre 'l pit un feix d' espasas que tira sobre la taula.*

Jo! Las vostras! Teníu!

ROGER

Ma espasa!

GUERAU D' ARENAS

Meva!

(Cada hu ha pres sa espasa. Ofiria riu com boja.)

KYR MIQUELI

Malhaja aquesta dona!

(La colla de Kyr Miqueli ha anat reculant cap á la porta de la dreta.)

ROGER

Ofiria, gracias!

(Roger de Flor y 'ls almogávars atacan als grechs y als turchs de Kyr Miqueli, mentres

per la porta de la esquerra entrarán Gircon y 'ls alans sens que se 'n adonguin Roger y 'ls almogávars.)

KYR MIQUELI

Matéulo!

OFIRIA, *tractant d' advertir als almogávars, que no la senten.*

Ve Gircon!

KYR MIQUELI, *veyentse acorralat per Roger.*

Deu!

ROGER

Encománathi,
si 'n saps!

GIRCON, *entrant.*

Hont es Roger?

ARRÁUT

Aquí!

GIRCON, *clavantli l' arma á la esquena.*

Te! Móret!

OFIRIA

Ah!

ROGER, *cau á terra.*

Deu! Qu' es á traició!

GIRCON

Qué hi fa!
(Als de Kyr Miqueli que anavan á tornarlo á ferir.)

Deixéulo!

KYR MIQUELI

Gircon, acábal!

GIRCON

N' hi ha prou!

(Los almogávars desapareixerán de la vista del espectador, acorralats al fons per la massa d' alans, grechs y turchs.)

OFIRIA

Vils! Tigres!

Tots contra d' un! Malvats!

KYR MIQUELI

Gircon, t' abrasso

per mon poble.

GIRCON

Oh, Senyor!

(Per los finestrals se veu l' espay enrogit.)

ARRÁUT

Miréu: tot crema

entorn dels almogávars!

OFIRIA

Roger!

ROGER

Dónam...

ma espasa! Vuy ma espasa!

(Li havía caygut. Ella li acosta.)

OFIRIA

Te!

ROGER

Y ajúdam!

OFIRIA

Sálval, Alá!

ROGER, *ha conseguit alsarse sostingut per Ofiria.*

A triomfar! Lo dia espunta!

(Per la claror del incendi.)

Es lo camí del sol! Aném! Seguimlo!

OFIRIA

(D' un altre sol: la mort!)

KYR MIQUELI

Es lo que resta
de ta obra: sols cendra.

ROGER

Es ell? Encara
no l' ha dragat l' infern! Es Kyr Miqueli!
Ma obra será eterna, mentres hi hagi
cors d' homes en lo mon!... Sigles y sigles
á tu t' execrarán! Y jo per totas
las rassas de la terra al front t' escupo!
Te!

KYR MIQUELI

Oh!

(Kyr Miqueli s' aixuga 'l rostre.)

ROGER

T' escupo sanch!

(Rihent estranyament y cayent desplomat.)

OFIRIA

Roger!

KYR MIQUELI

A trossos!

GIRCON

Ja es mort!

ARRÁUT

Al vil!

OFIRIA

Roger!

KYR MIQUELI

Espedasséulo!

OFIRIA

Y á mí!

HIRAK

A tots dos!

KYR MIQUELI

A trossos!... Féune engrunas.

(Tothom s' ha abocat sobre sos cossos, espedassantlos á cops d' espasa.)

TELÓ

Obras dramáticas del mateix autor

		Pessetas.
GALA PLACIDIA tragedia en tres actes.		2
JUDIT DE WELP	» » »	2
LO FILL DEL REY	» » »	2
MAR Y CEL	» » »	2
REY Y MONJO	» » »	2
LA BOJA	» » »	2
L'ÁNIMA MORTA	» » »	2
EN PÓLVORA drama en tres actes.		2
JESÚS DE NAZARETH tragedia en cinch actes..		2
MARÍA ROSA drama en tres actes.		2
LAS MONJAS DE S. AYMAN drama en quatre actes.		2
LA FESTA DEL BLAT	» tres »	2
TERRA BAIXA	» » »	2
MOSSEN JANOT	» » »	2
LA FARSA comedia en tres actes.		2
LA FILLA DEL MAR drama en tres actes.		2
ARRÁN DE TERRA	» » »	2
LA PECADORA	» » »	2
AYGUA QUE CORRE	» » »	2
LO CAMÍ DEL SOL tragedia en tres actes.		2
LA SALA D ESPERA comedia en un acte.		1
LA BALDIRONA	» » »	1
MESTRE OLAGUER monólech.		0 50
MORT D EN JAUME D URGELL monólech.		0 50